

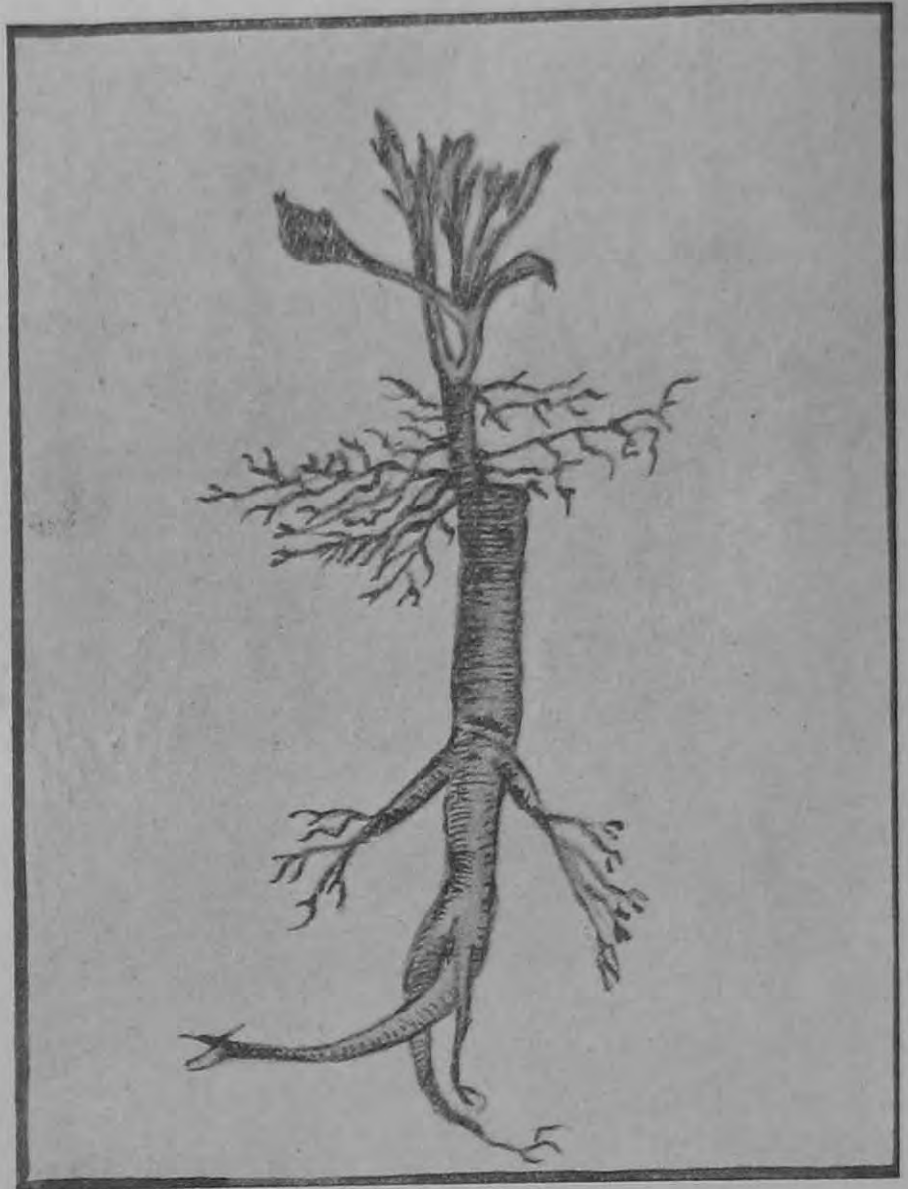
Babonás bűnözők és babonából elkövetett bűncselekmények.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíró őrnagy.

Ha mi kultúremlők, kik a felvilágosítás fátylájával küzdünk a babonahit sötétsége ellen, olykor még önmagunkat is rajtakapjuk valamely, bár ártatlan és veszélytelen — szinte tudatalatti — de mégis babonás cselekvésen, vagy gondolkozáson, nem tudunk teljesen szabadulni e behatástól, mert ősidőktől fogva beleeresztette gyökérszárait az emberiség életvilágába: mennyivel nehezebb a felszabadító folyamat a nagy tömegben, mely a maga egyszerű életviszonyaiban előszeretettel hajlik a természetfölötti, misztikus erők babonás hite felé. És tekintsük akár a világtörténelem hosszú folyamatát, kövessük akár a társadalmi fejlődés napjainkig terjedő fonalát, a népek és uralkodók sorsának mikéntjére befolyást gyakorló kozmikus, telurikus, antropologiai, pszichikai, szociális, kultúrális, etikai és egyéb, mind fel sem sorolható okok között jelentős szerepét találjuk a babonának. A törvényhozásban és az ítélkezéskor elég a boszorkánypererek századokra nyúló előfordulásaira rámutatnom.

Lehet-e esodálkozunk, hogy még napjainkban is nagyon elterjedt a babona? És hogy nagy a hatása az emberek ama részére, kik bűncselekmények elkövetését tüzték ki életecéljukul. A büntetettek gyakran számítanak mások babonás voltára, de sokszor maguk is babona uralma alatt állanak, babonából vétének súlyosan a törvény ellen és vetemednek egyébként hihetetlen, csak babonás voltukkal magyarázható dolgokra. Ilyenkor tévednénk, ha valamely undorító, állatias tettet már a priori elkövetője észbeli képességének rendellenességére, zavarára akarnók visszavezetni, holott a tettes szellemileg teljesen ép, csak merő babonából cselekedett.

Mi sem természetesebb tehát, hogy a babonás szokásokat és eljárásokat a nyomozó csendőröknek is ismerniök kell, mert különben zavar áll elő a nyomozás-

A boszorkánygyökér természetes alakjában.

A maszlagos redősirom.

ban, tévútra kerül. Előfordulhat nevezetesen, hogy a helyszínen talált valamely különös alakú tárgynak a bűnesetre roppant nagy jelentőséget tulajdonítottunk, holott végeredményében nem egyéb, mint babonatárgy, vagy oly elővigyázati jelenség, mely a tulajdonképpeni bűncselekménnyel közvetlen kapcsolatban nem áll.

A gonosztevőkben a legprimitívebb babona még napjainkban is általában élénkebben benne él, mint gondolnók. Betörők és besurranó tolvajok zsebéből gyakran kerülnek elő elhalt, ártatlan gyermekek zsírjából készült, úgynevezett *altatómécsek* (Schlummerlichter), amelyek meggyújtása babonahit szerint a kifosztandó lakásban esetleg ébren levőket mély álomba ringatja.

E babonakörbe tartoznak különösen a délszláv népeknél sűrűn előforduló, a vérszívó vámpir-hittel és a lélek hazajárásával* kapcsolatos halottbántalmazási esetek; a szűzen elhalt gyermek vérenek különféle varázsszerekkel és bájitaloknál való felhasználása és megint csak ily gyermek szívének elfogyasztása. Régi babona szerint a világra nem hozott gyermek szíve, melegen elfogyasztva, természetfölötti erőt, repülni tudást, mások részére láthatatlanságot biztosít „élvezőjének”. Több konkrét megnyilvánulását e babonának említi Avé-Lallemant (Der Magnetismus, Leipzig, 1881.), de napjaink is produkálnak a fehér kannibalizmusra eseteket. Nemrégiben járta be a híradás a napisajtót a boldvai (cseh-szlovák átesatolt terület) emberhúsevő gyilkos cigányokról, melynek részleteiben előttem kevésbé ismert elkövetésénél bizonyára jócskán jutott szerepe a babonának.

Olaszország, különösen Szicília forrása annak a babonának, hogy ártatlan gyermek vérével kincseket lehet felkutatni. 1894-ben — a jelzett országokban — 24, illetve 30 szerencsétlen gyermek esett áldozatául ennek a babonának, melyet évszázadokkal ezelőtt olasz mun-

* Abban a babonás hitben, hogy C. M. hazajáró lelke idézi elő a marha-járványt, annak sírját felbontották, holttestét szétdarabolták, majd ismét visszatették a sírba és elhantolták.

kások Németországban is elterjesztettek s az ott dolgozó olasz kőfejtők és építőmunkások a lakosságban ma is ébren tartanak.

Milyen elterjedt a hit, hogy zsidók keresztény gyermekek vérért rituális célokra használják, az ily percek („tisztaeszleri vérvád“) mutatják.

Friedmann „Über Wahnideen im Völkerleben“ című értekezésében közli az esetet, hogy 1900-ban egy szerb katona társát, megbeszélésükhöz képest, bárdal lefejezte, mert meggyőződéssel hitték, hogy a jelen esetben annyira óhajtott hóhér, bizonyos varázsigék elmondásával, a levágott fejet a törzshöz ismét hozzá-növesztheti, mire az ekként megoperált óriási kincsekre fog bukkanni, miből azután holtuk napjáig bőségben és gazdagságban fognak élni. Érdekes ez az eset mint jogi probléma is, mert ha a tényállás a fentiek értelmében kétségtelen: mi címen vonjuk felelőségre a tettet, aki társát megölni, életét kioltani nem akarta; ellenkezőleg, együtt akarták megszerzendő varázserejével a kincseket élvezni. Gondatlanságról beszélni nem lehet, hiszen mindketten meg voltak győződve a dolog ártalmatlanságáról. Valójában nem lehetne büntetni mást, mint társadalmi mulasztásként a sötét emberi butaságot.

Annak bizonyosságául, hogy a megfiatalodás és visszafiatalítás problémája, nemesak tudományos alapon, a Steinach professzorokat, hanem a babonás kuruzslókat is foglalkoztatja, fontosak azok az esetek, amelyekben életelixírek és egyéb kotyvalékok végeznek fiatalítás helyett egészségrombolást. Ha az ilyen szerekből emberhalál következik, máris van anyaga a bűnügyi nyomozásnak.

A vonatkozó babona ismerete egyébként érthetetlen szemérem elleni bűncselekményt is felderíthet. Így például régi babona szerint nemű betegségeket hét éven aluli, tiszta leánygyermekkel való érintkezés által „biztosan“ lehet gyógyítani.

Bár a modern gonosztevők törekvése általában arra irányul, hogy lehetőleg ne hagyjanak a színhelyen hátra nyomokat, melyek tettességüknek árulója,

A napokban leplezték le Budapesten a hősi halált halt távirások emléksobrát. A szobor Tury—Jobbágy Miklós szobrászművész műve, a talpazat Milotay—Gáthy Zoltán okl. építész alkotása.

nyomravezetőjük lehetne, ha nem is mindig azzal az előrelátó óvatossággal, mint Courvisier, aki meztelenül ment áldozatának megölésére, — mégis akadnak, kiket babonahitük indít arra, hogy szándékosan visszahagynak egyes tárgyakat, mert azt hiszik, hogy éppen azok fogják tetteiket, illetve tettesi mivoltukat lehető sokáig fedetlenül hagyni.

Híres betörőnek szeretője tízhónapos gyermekét hideg téli éjszakán kitétte az utcára és melléje helyezte egy nem messze lakó cipésznél nemrégiben készült cipőit. A cipész révén mihamar kinyomozott tettesnő beismerte, hogy azért hagyta vissza cipőit, hogy tettét fel ne fedezzék. Ugyanebből az okból egy rablógyilkos, meggyilkolt áldozata mellett, természeti szükségét végezte, mely körülmény — habár távolabbi — támpontot nyújtott a tettes megállapítására. A hullavizsgálatnál jelen volt járásorvos kijelentése szerint a bélürülék a rendesnél nagyobb, óriástermetű egyéntől kell, hogy származzék. Tényleg, a tettes rendkívüli, hatalmas testalkatú egyén volt.

Hazai vonatkozásban Szombathelyi Albert volt detektív főnök említi egyik könyvében Füge Rezsőt és társát. Előbbi a betörések alkalmával hölgyeigarettákat szírt s azok végét erősen összerágva, társa pedig bélürülékét hagyta a helyszínen. Rendszeresen visszahagyott ezen „névjegyük“ mihamar elfogatásukra vezettek.

Lyon mellett történt gyilkosság alkalmával a meggyilkolt öregasszonyt ágyba fektették, letakarták és a tettesek egyike a takaró közepére ürített. A belszárban bélférgek (oxyurus) petéit találták s a gyanúsítottak egyikének tényleg voltak ilyen bélférgei. (Kenyeres B. közléséből.)

A felfedezetlenül maradás babonájából ered, hogy a tettes a tett színhelyén megmossa kezeit, vagy szándékosan hagyja hátra lábnyomát. Mindkét esetben visszahagyott „valamit“ és ettől reméli menekülését, büntetlenül maradását.

Az emberi formára faragott boszorkánygyökér.

Egy nagy betöréses-lopásnál az egyik szekrényen férfikéz véres lenyomatát találták, melyhez a legmesszebbmenő kombinációkat fűzték a nyomozók. Azt gondolták, hogy a betörő munkája közben kezét súlyosan megsértette, majd hogy a tettesek ketten lehettek és a zsákmányon való osztzkodáskor verekedhettek össze, stb. Csak a tettes elfogása után derült ki, hogy köanyú sérülését maga ejtette, kezét szándékosan bevézerte a babonából alkalmazta a lenyomatot. Alig tévedek abban a feltevésében, hogy mindezek a babonás nyomvisszahagyások ősrégi időkre nyúlnak vissza s föltétlenül pogány eredetűek.

Rokon változata az előbb említett, talán az egész földön elterjedt babonának, hogy a megölt egyén vére a tettest mindig visszavonzza a halotthoz, illetőleg az ölés színhelyére,* amitől egyedüli szabadulás, ha a tettes maga helyett valamit — pars pro toto — visszahagy. A tett színhelyének vonzására vonatkozó babona gyaníthatólag idősebb korra nézve, mint a felfedezés megakadályozását célzó visszahagyás, mely az elsőnek valószínűleg csak az idők során átalakult emlék-változata.

Cigánybabona, hogy botot — közönséges vándorbotot — hagynak vissza szándékosan a helyszínen. Alighanem ijesztésül azért, hogy ne esaholjanak a kutyák.

Jelentőséggel bíró nyomra vezet, ha a büntett színhelyén a *maszlagos redőszírom* (*Datura Stramonium*) magvát találják. Sajátságos egy növény ez a maszlagos redőszírom, mely a régi európai (frank és germán) pogány monda- és babonakörben ismeretlen, jelölül, hogy csak későbbi időkben került Európába és pedig Déloroszországból, Szibériából. Keletindióból. Elhagyott helyeken, különösen törmeléklerakodó helyeken találjuk, de ott aztán rendszerint. Mérges, kábító és aránylag csekély adagban halálhozó ezen a növényen minden: a gyökere, a levelei, szép virága és termése. Levele, tüzes kályhalapra szórva, gőzt fejleszt, amely belélegezve, látományoktól és göresöktől kísért, ájulásszerű kábulatot okoz. Az elmorzsolt *Datura*-magvakból készült kenőcs bizonyos testrészeken, például hónaljon szétdörzsölve, a könnyűség, emelkedettség, röplés érzését kelti. A magvak gyenge forrázata állítólag szerelemgerjesztő szer; erotikus érzést kelt a nőnél s neki ösztönét annyira felgerjeszti, hogy a kényszer hatása alatt maga keresi a neki érintkezést. Ha mindezeket a tulajdonságokat, illetve betudott hatásokat összegezzük: együtt van minden, ami a Középkorban s az Újkor elején a boszorkányperek szerencsétlen áldozatainak elemésztésére szolgálhatott. De ha már mindnyájunk szerencséjére túl is vagyunk a sötétségnek e korszakán, még nem tartunk ott, hogy a maszlagos redőszíromot babonás célokra megszüntek volna alkalmazni.

Talán nem a véletlennek a játéka, hogy a *Datura* meghonosodása egybeesik a cigányok beszivárgásával, kik Perzsián, Kisázsian keresztül jutottak Európába. Magyarországon 1417-ben jelentkeznek legelőször. Figyelemreméltó, hogy ők — kiknek őshazája egyébként India, melynek Cangar törzséből származnak — maguk is keletkezésük történetét a *Datura*-ra vezetik vissza. Abban a regéjükben, hogy volt egyszer egy bölcs ember, aki azt a feltételt szabta feleségének, hogy mit se tehet az ő akarata nélkül. Amde egyszer az asszony a parancsot megszegte, mire férje elátkozta és maszlagos redőszírommá változtatta át; gyermekei, kiket atyjuk szintén elátkozott, az egész földön szétszóródtak, miként anyjuknak — e növénynek — magvai a szélrózsa minden irányában. Ez a cigányok származása, melynek emlékeül a kóbor-cigány redőszírom-magot őriz. Így mondják ők maguk és oly helyeken, hol cigányok követtek el bűncselekményt, majd minden esetben találunk *Datura*-magvakat. Minthogy babonás szokásuk a lakosság egyéb részénél kevésbé ismert, ritka az a neme-cigány tettes, aki elszórja a magot, hogy a gyanút a cigányokra terelje. Egyébként egy öreg cigány e babonás szokás okát rossz szellemekben jelölte meg, amelyek, különösen lopásoknál, zavarólag szoktak beavatkozni.

H. Gross, aki ezzel a tárggyal bőven foglalkozott, egy, a maszlagos redőszíromról szóló, 1709-ben meg-

jelent ismertetést a következőkben reprodukál: A *Datura*-t (nevezik *Dutroat*-nak is) Indiában „és más szerencsének” arra használják, hogy az ember öntudatát és emlékezőképességét arra, ami körülötte történik, elvegye. Így — folytatja az ismertetés — az indiai nők titokban beadják férjeiknek e magvak forrázatát, mire jelenlétükben szeretőikkel szabadon bujálkodhatnak, mit férjeik látnak, jót nevetnek is hozzá és később mit sem tudnak a történetekről. Ugyanezt a forrázatot használják, úgymond, az indiai és a mi kóborcigány tolvajaink is.

Ha már szólottunk a tett színhelyén szándékosan visszahagyott dolgokról, meg kell emlékeznünk azokról is, amelyeket gonosztevők és hasonszőrű emberek tartogatnak babonából s amelyek birtoka már magában jó cégére annak, akinél találják.

Erdős-hegyes vidékeken vadorzással gyanúsított egyéneknek tartott házkutatásoknál kis, kézalakú gyökerecskék kerülnek elő. Azt mondják rájuk a kíváncsiaskodóknak, hogy háziállatokat megbetegedésük ellen óvó amulett. Miután a ravasz orvvadász minden fegyverét és vadászszerszámát már jóelőre biztos helyre vitte át, löporát, stb.-jét már valamely fa odvában messze elrejtette, égre-földre esküszik, hogy soha puska kezében nem volt s a vadnak színtét se látta s így azt hiszi, meg van mindenki győződve ártatlanságáról. De ha semmi egyéb áruló bizonyítékot nem találunk, a házigazdának akár fő-, akár mellékfoglalkozását, a vadorzást, csalhatatlanul elárulja az a kis gyökér, a *Pymnadeina comosa*, vagy *orchis maculata* gyökerei az úgynevezett *János-kezecke*, mely Szent János éjszakáján (június 24.) kiásandó, kézalakúra faragandó, hogy aztán Újholdkor fontos szerepe legyen, amikor a vadászó golyót önt, amellyel — meggyőződése szerint — a vadat holbizonyosan eltalálja.

Bajorországban — Höfer közlése szerint — Karácsony éjfélen áldott állapotban elhalt nő koponyájának szemüregébe ólmot, s az azon keresztülfolyt ólomból golyót öntenek. Ugyanott szerencséskezű az a vadász, aki egy elvetélt magzat mumifikált ujját bírja. De megteszi a magáét az a koporsószeg is, amelyet előzetesen alaposan bekentek hullaviasszal,* éppúgy annak a borsónak a termése is, melyet koponya-cserépben termesztettek.

Gyanússá teszi rendszerint birtokosát a magyarul *boszorkánygyökérnek* nevezett növény birtokosa is. Ez a középkorban magasra értékelt babonátárgy napjainkban elterjedtebb, mint gondolnók. A mérges alraune (*Mandragora officinalis*) gyökere ugyan az igazi, de a *maszlagos nadragulya* (*Atropa Belladonna*) és hasonló növények gyökerei is — legalább a hamisítók tágabb lelkiismerete szerint — ugyanúgy megteszik a szolgálatot.

A boszorkánygyökérben való hit ősrégi. Már a régi egyiptomiak ismerték. *Plinius* e növényt *Circeum* névvel jelöli. Az Ó-testamentum is megemlékezik róla. *Theophrastus* szerzésének módját ugyanúgy ismeri, mint amily babona fűződött ahhoz a középkorban.

Mi okozta, hogy az emberek higgyenek a *mandragora* varázserejében és hogy ez a hit mind a mai napig fennmaradt? A növény gyökerének formája, mely igen gyakran az emberi testhez: fejhez, törzshöz hasonlít. Ez a hit megerősödött, amikor tapasztalták, hogy bogója kábítóan, vagy fájdalomcsillapítóan tud hatni. Ekkor kezdték vizsgálni gyökerét is, midőn észrevették, hogy ennek is bizonyos izgatató tulajdonsága van, megfőzték és szerelmi varázssitalul használták. Az a szerelmi bájnövény, a dudacum, melyet Rachel nővérétől, Leától vett és amely Mózes első könyvében szerepel, bizonyára *mandragora* volt. És talán ugyanezt a varázsszöveget használta *Circe* is, midőn *Odysseus* embereit dicszónokká változtatta.

A legbűvösebb erejű volt az akasztófa alatt nőtt boszorkánygyökér, különösen, ha ártatlan embert akasztottak. Ekkor ugyanis a halott lelke átvándorolt a növény gyökerébe. De veszedelmes dolog volt azt kirántani a földből, mert oly fájdalmasan sikoltott, hogy aki kitepte, rémületében szörnyethalt. Régi képeken látható, hogy az emberek hogyan esnek össze rémületükben, mikor az alraune felsikoltott. Ezért úgy igyekeztek kitepni, hogy ha valamely boszorkánygyökér-

* Ez a néphit nyilvánul kétségtelenül Arany „*Tetemre hívás*” című balladájában is.

* Bőséges nedvesség jelenlétében a hullacsontokat fedő képződmény.

Julius 15-én Bécsben a szocialisták és a rendőrség között sok halott és sebesül áldozattal járó összeütközésre került a sor. A zavargások lecsillapodása után Bécs utcáin mindenkit szigorúan igazoltattak.

nek a szárára akadtak, egy kutya farkához kötötték s amily gyorsan csak lehetett, elszaladtak. A kutya utánuk szaladt s ezzel kirántotta a földből a gyökeret, melyet azután megmostak, megszáritottak s ettől kezdve a ház védelmezője, mondhatni bálványa lett. Selyemből, bársonyból ruhácskát varrtak neki, kis ágycskába fektették és minden szombaton édestejben vagy vörösborban fürösztötték. Ujhold napján új ruhát kapott és sohasem haladtak el fekvőhelye előtt meghajlás nélkül. II. Rudolf császárnak (1552—1612.), aki mágiával, alkimiával, csillagjósással és hasonló, e korban divatos „tudományokkal” foglalkozott, több alrauneja volt. Egy ilyen, állítólag tőle származó, „Galgenmünchen“-t a bécsi udvari könyvtárban őriznek. Az, akinek alrauneja volt, tekintélyhez, gazdasághoz, hatalomhoz, egészséghez és jóléthez jutott: a férfiak tisztelték, a nők szerették. Az emberek imádkoztak hozzá, de őrizkedniök kellett attól, hogy valószínűtlen vagy lehetetlen dolgot kérjenek, mert akkor elveszti erejét. Védelemben részesítette tulajdonosát a gonosz szellemek hatalma elől, eloszlatott minden gonosz varázst és ha az illető megbetegedett, a boszorkánygyökeret ágycskába fektették — és meggyógyult.

Míg tehát az alraune az elmúlt századokban szerencsét, szerelmet, kegyet és gazdagságot tudott biztosítani, *mostani* varázsereje szerényebb keretek közé szorult. Ma az ő segítségével lakatokat lehet felnyitni, vagy legalább is a felnyitást annyira előkészíteni, hogy az álkulcs csekély ellentállásra talál. Ha tehát a boszorkánygyökeret vagy annak rokonváltozatát gyanús egyén birtokában találjuk, nyugodtak lehetünk afelől, hogy vérbeli betörővel van dolgunk.

Tipikusan cigánygonosztevő-amulett a már említett altatómécsessel rokonhasználatú „altatóhüvelyk” (Schlafdaumen). Ez oly halottnak bál hüvelykujja, mely kilenc heti pihenés után Ujholdkor lett kihasználva. Akinek — természetesen sírok feldúlása árán szerzett — ilyen hüvelykujja van, zavartalanul követhet el éjjel betörést, mert nem kell tartania a házbeliek felriadásától. Franciaországban tolvajnyelven

„*main de gloire*”, Angliában „*hand of glory*” alatt ismeretes és már a szóhangzás hasonlatosságánál fogva babonai kapcsolatban van a Mandragorával.

Keleten, nevezetesen Lengyelországban hasonló rendeltetésű a kilenc napig eltemetve volt öngyilkos megszáradt jobbkeze. Ha ezzel a talizmánnal a nem óhajtott éjjeli látogatók a ház aítaját hétszer megköpogtatják, a bentlakók nem ébrednek fel, „mert a halott álmukban lekötve tartja őket”.

Hogy az emberzsír, nevezetesen erotikus célokra és szerelmi bájitalok készítésére igen keresett, és hogy meleg embervérnek különösen nyavalyatörésnél természetfölötti gyógyítóereje van, napjainkban is elterjedt babona.

Undortkeltő babona, mely annál, akinél alkalmazák, súlyos mérgezésre adhat okot, az a hit, hogy elhalt egyén ajkáról vett hab csalhatatlan biztonsággal képes megrögzött iszákosokat e szenvedélyükből kigyógyítani, ha szeszes italukba keverve, a keveréket velük, tudtukon kívül, megitatják.

Épp így használnak mindenféle ocsmány és egészségtelen dolgot szerelmi italok céljaira. Régi írások — például a „*De philtis vel poculo amatoris*” — bőven ajánlgatják receptjeiket. Itt csak annyit jegyzek meg, hogy a legjobb hírnévnek örvendő *körisbogár* (*cantharis*) erősebb hatású mérge, mely súlyos megbetegedést okozhat, azonban nemí ingereket gerjesztő hatása ninesen.

De súlyos fertőzést is okozhatnak a különféle babonaszerek, ha elgondoljuk, hogy nyavalyatörés ellen azt is tanácsolják, hogy hulla lemosására használt vizet kell innia, vagy korhadtt koporsódeszkat rágnia a betegnek és hogy a németországi svábok — Hellwig szerint — sebeket hullaviasszal gyógykezelnek!

És hogy a babonahit internacionális: a zsidók farkas-, róka-, nyúl-vért és, last not least: sertésürüléket alkalmaznak a körülméletés sebhelyének gyógyítására (Stratennél).

Érthető különben, hogy az óhajtott célok elérésére éppen a nehezen megszerezhető és — az ajánlók által

természetesen önmagukon ki nem próbált — eminenter undorító szereket javasolnak, hogy azok értéktelenségének próbáit ne egykönnyen lehessen megejtetni.

Gyanús egyéneket még gyanúsabbá tevő szerek közt még az egy-egy gondosan megőrzött papírlapon levő varázsigék, bűvös imák, jóslások és áldások említendők, amelyekből gyakorta tiltott üzelmekre lehet következtetni.

Nem árt tehát, ha — természetesen csak elméletben — az úgynevezett *bot-áldásokkal* megismerkedünk. Ily áldást mondanak, amikor a botot az előírt időben és alakban levágják a különben is varázsserejű hírben álló mogyoróbokorról. Nevezetesen Nagypénteken napkelte előtt, vagy Szent János éjszakáján, *egy* vágással, illetve keddi napon délelőtti tíz órakor *három* vágással. A bot rendeltetésének megfelelően az áldás is különböző: a vándorlás megkönnyítésére, a bot erejének növelésére rablók, csavargók, vagy veszélyes állatokkal szemben, — különösen kígyók elleni védekezésül — melyekkel szemben a mogyorófa már magában, ab origine elsőrangú képességű. De ha az eddigi áldások csak arra szolgáltak, hogy a botnak természetadta jótulajdonosságait fokozzák, úgy vannak oly áldások is, amelyek részére egyenesen természetfölötti erőt kölcsönöznek, például lehetetlenné teszik az utas eltévedését, megvédik bolygótűzek és az úton előfordulható egyéb barátságtalan eseményekkel szemben és felruhazzák azzal a különös erővel, hogy vele — távollevőt is megverhessenek.

Ezt a csodát akként hajtja végre a babonás, hogy saját ajtajának alkalmas varázsmondásokkal előkészített küszöbét, a bot-áldás elmondása közben vágott bottal, teljes erejéből ütögeti. Ha minden szükséges megtörtént, a bot-áldásban részesült, bárhol legyen is, megérzi a neki szánt üteket. Minden ily végrehajtáshoz azonban, a kiszemelt delikvens személyére tekintettel, külön botot kell vágni s nevét bele kell foglalni az áldásba. Egy ilyen bot-áldásnak az adott egy gyilkossági kísérlettel (mérgezéssel) gyanúsított asszony esetében jelentőséget, hogy annak elítélésére vezetett. Az asszony vizsgálati fogságban volt, mert elég súlyos terhelő körülmények forogtak fenn ellene, mégis az eljárás megszüntetésének nézett elébe, mert hiányzott a bizonyíték, hogy azzal, kinek irányában a gyilkossági kísérletet elkövették, ellenséges viszonyban volt, vagy csak olyan nyilatkozatot tett volna, melyből gyűlöletére, bosszújára, vagy egyéb gonosz érzületére lehetett volna következtetni. Vizsgálati fogságának megszüntetése előtt azonban a vizsgálóbíró arra az elhatározásra jutott, hogy megismétli a házkutatást, amelynél terhelte imakönyvből ócska, piszkos cédula került elő, mely bot-áldást tartalmazott. Ebben az áldásban részesítendő neve kezébetűinek és laktímének feltüntetése mellett az a varázs volt kimondva, hogy a levágandó bottal *in absentia* ütlegetessék, „mert másvalakit szeret, mint akit szeretnie kellene“. Az ellenséges érzület e pillanatban bizonyítást nyert és az asszony a bűncselekményben való közreműködését csakhamar be is ismerte.

A távolhatás babonáján alapszik az épp oly régi, mint elterjedt *képvárzás* (Bildzauber), mely szerint az illetőnek ugyanaz jut sorsául, amit kép- vagy szobormásával cselekednek. Evégből rendszerint viaszba, melyből a képmást készítették, az illetőnek hajszálát, körömrészét, vércsepjeit belekeverik, vagy ha ezekhez hozzájutniok nem sikerül, lábnyomával vagy ruhájával érintik. Sok emberi élet esett már áldozatul ennek a babonának. Gondoljunk arra a jelentőségre, amelyet ilyen „Atzmann“ a német boszorkányperekben játszott, miként a „volo“, vagy „vouts“ az úgynevezett francia királyperekben, midőn halálos komolysággal hitték és állították, hogy ily képmásokkal a király életére törnek.

Ebbe a babonacsoportba tartoznak még a *holtta könyörgés* (Mordbeten) és ugyanilyen célú mise-mondatás. A holtta könyörgésnél mindenféle misztikus segédlettel, melynél az elpusztítandónak haja fontos szerepet játszik, valakitől az életet „elimádkozzák“. Hasonló, hogy bizonyos napokon, többnyire a halottá tenni kívántnak születése vagy névnapján, bizonyos előkészületi cselekmények elvégzése után, misét mondatnak „egy halott lelkiüdvéért“, és érette a papnak a halottjelölt birtokában volt pénzt adnak. Ha később a misét megrendelt nem győzi kívárni a hatást, köz-

vetlen ható eszközöz nyúl, mikoris az előzmény a nyomozás eredményére fontos támpontul szolgálhat.

Babonahit a „szemverés“, amely sok esetben bűnügyi kövekezménnyel is jár, nevezetesen, hogy akik magukat ezáltal károsítottak hiszik, az illetőt súlyosan bántalmazták, sőt meg is ölik.

Mint mások együgyűségével és vakhitével való visszaélési módozatokat, csak úgy nagyjából odavetem még a különböző jóslásokat, a kártyavetést, a szellemidézt, álmofejtést, varázslást, ráolvasást, stb., stb., amelyek sok lelkiismeretlen csalónak fényes, gondtalan megélhetést, de annál nagyobb és nehezebb munkát jelentenek az üldözésre hivatott szerveknek és hatóságoknak.

Egy gyilkossági eset kiderítése.

Irta: SOMOGYI GÁBOR törzsőrmester, Fonyód.

1922 október 24-én reggel hat órakor megjelent a mernyei örsön Mernye község helyettes bírása és az izgalomtól felindulva jelentette, hogy gyilkosság történt. Szecsődi Gy. István 56 éves jómódú mernyei polgár lakásától 300—400 méter távolságra fekvő szőlőkertjének kunyhójában összetörve, holtan fekszik. Valószínűleg megfojtották.

Ugy őrsparancsnokom, mint helyettese távol volt. Az örsön csak hárman tartózkodtunk: én és két fiatalabb csendőr bajtársam. Reám várt tehát a feladat, hogy ez ügyben intézkedjem. Nem tagadom, bizonyos izgalom, talán olyan, amelyet a vérbeli vadász érezhet, mikor nagy vad nyomára bukkan, rajtam is erőt vett. Elvégre nem minden nap fordul elő gyilkosság s fiatalabb csendőregyének csak nagyon ritkán adatik alkalom arra, hogy ily főbenjáró bűncselekményben önállóan nyomozzon. Teljes mértékben átéreztem felelősségem súlyát, tudtam, hogy talán a nyomozás egész sikere fordul meg azon, hogy hogyan fogok hozzá a dologhoz, mit, hogyan kezdek.

Legsürgősebbnek tartottam a helyszíni szemlét és a bűncselekmény nyomainak, az esetleges bűnjeleknek a biztosítását. Tekintettel arra, hogy a gyilkosság a laktanyától csak mintegy 1200 méter távolságra követetett el, félóra múlva, azaz félhét órakor már a helyszínen voltam Szanole Imre és Kiss István csendőr járőr-társaimmal, valamint az időközben előhívott helybeli körorvossal.

A helyszínen a következőket állapítottam meg: A hulla 2 méter hosszú, 1 méter széles és 130 méter magas szalmakunyhóban hanyatt feküdt. Jobbkarját — mely már évek óta béna volt — természetellenes módon kinyújtva, míg balkarját begörbített alakban — mintha azzal ölelni akarna — találtam. Kezeit és körmeit közelebről megvizsgálva, balkezének négy körme alatt véres emberi bőrrészeket, foszlányokat találtam, amelyeket hihetőleg a tettestől karmolt le. Nyakán erősen látható kék foltok, emberi kéz nyomai voltak, gégeporcai össze voltak törve. Arcán helyenként vér-aláfutások látszottak, szájából sok nyál tajtékzott. Az orvos megállapítása szerint a halál előző este 21—22 óra tájban következhetett be. Mellette feküdt kétesövű megtöltött vadászfegyvere, görbeszárú kópipája és macskaborból készült dohányzacskója. A kunyhóban sok szalmaszál feküdt, ami valószínűleg az alacsony tetőből hullott ki dulakodás közben. Közvetlenül a kunyhó bejárata előtt még parázsló fa-hamurakást találtam, jeléül annak, hogy a meggyilkolt az esti órákban ott tüzet rakott. A kunyhó bejáratával szemben, a húsz lépés távolságra levő szántás szélén és a mellette levő, már leszüretelt szőlő szélén figyelmemet magukra vonó, elég jellegzetes papucsnyomokat fedeztem fel.

Bár a gyilkosság helyszíne körül már sok kíváncsi ember fordult meg s így egyéb nyomok is voltak láthatók, a papucsnyomokat követtem. Azok az említett helytől a kunyhóig, onnan pedig ellenkező irányba, a sértett szőlőjén keresztül az Aszaló község felé vezető kocsitába torkolló gyalogútra vezettek, de azon túl már tovább követhetőek nem voltak. Miután e nyomokról pontos méretet vettem, a helyszínére visszatértem.

A gyilkosságról az igali királyi járásbírósnak és az igali csendőr járásparancsnokságnak még a helyszínről távirati jelentést tettem.

A helyszíni szemle után elsősorban azt igyekeztem megállapítani a hozzátartozók és általában a környezet kikérdezése útján, hogy a meggyilkolt a gyilkosság elkövetése előtt mit csinált, kikkel érintkezett, voltak-e haragosai, kinek, vagy kiknek volt érdekük, hogy láb alól eltegyék, stb. Megállapítható volt, hogy szőlőjébe a gyilkosságot megelőző este 20 óra tájban ment ki, kissé ittas állapotban, azzal a szándékkal, hogy másnap szüretelni fog. Kunyhójához érve, előtte tüzet rakott, beült a kunyhóba, fegyverét maga elé fektette, majd pipára gyújtott. Később elaludt.

A lakosságtól sikerült megtudnom, hogy a meggyilkolt és veje, Á. J. 32 éves aszalói lakos egy vitás birtokügyből kifolyólag állandóan viszálykodtak, sőt az utóbbi időben a helyzet annyira kiélesedett köztük, hogy verekedtek is. Annak dacára, hogy Á. J. és felesége, Sz. K. egymással jóviszonyban voltak, mégsem éltek együtt. Előbbi Aszaló, utóbbi Mernye községben lakott. További puhatolásom azzal az eredménnyel járt, hogy tanúk jelentkeztek, kik állították, hogy Á. J. a feleségével a gyilkosság napján, annak színhelye körül 13–16 óra között találkozott. Gyanúm erre mindinkább az Á.-pár felé kezdett irányulni. Előbb az asszonyt kérdeztem ki. Gyanús volt, hogy igen izgatott magaviseletet tanúsított. Első kérdésem azt volt, hogy férjével hol és mikor találkozott utoljára? Mikor e kérdésekre azt, az előbb leírt tanúvallomásokkal ellentétes választ adta, hogy férjét már három hete nem látta és nem beszélt vele, kezdtem határozottan érezni, hogy Á.-éknak a gyilkossághoz közük van, sőt, hogy a gyilkosságot ők követhették el.

Az eddig megállapítottak alapján feltevéssem a következő volt: Á.-né tudta, hogy apja mikor fog a szőlőbe kimenni s gondolta azt is, hogy ittas állapotban (rendszerint ittas volt) hamarosan el fog aludni. Férjét értesítette, mire már délután kimentek a helyszínére s ott a tett végrehajtásának módját kifőzték. Estefelé Á. J. a szőlő mellett — azon helyen, ahol a papucsnyomokat találtam — lesbe állt s mikor látta, hogy apósa elaludt, orvul rárontott s az ittassága és béna karja miatt a különben is igen szűk kunyhóban erős ellenállást kifejtteni nem tudó embert megfojtotta. A tettes a gyilkosság elkövetése után Aszaló község felé vette útját, arra, amerre a papucsnyomok vezettek.

Á. J.-et az ismertetett nyomatékos gyanúkok alapján még a gyilkosság felfedezésének napján Aszaló község határában elfogtam. Feltevéssem mindenben helyesnek bizonyult: arcán azonnal láttam, hogy azon négy emberi köröm szántott végig. Az azonnal megtartott házkutatásnál megtaláltam papucsait, melyek a gyilkosság színhelye körül talált papucsnyomokkal hajszálnyira megegyeztek, de találtam egy kabátot is, melynek egyik ujja végén a meggyilkolt szájából eredő nyál nyomok voltak felfedezhetők.

Gyanúsítottat és szintén elfogott feleségét Mernye községbe kísértem, hol az eléjük tárt bizonyítékok súlya alatt megtörve, őrsparancsnokom előtt töredelmes beismerő vallomást tettek.

Semmi sem ér fel azzal a jóleső érzéssel, mint mikor látjuk, hogy munkánkat siker koronázza.

Á. J.-et a kaposvári királyi törvényszék nyolc évi fegyházra, feleségét, mint felbujtót, három és fél évi börtönre ítélte.

Megszállt végeken.

Mit vétett a magyar nóta,
Hogy most úgy jár bujdosóba?
Zárt ajtók közt, — titkon, esendbe,
Mint a köny gyűl a szembe,
A bús magyar szembe.

— Az a vétke a nótának,
Benne sír a magyar bánat;
Sírva vigad s újra éled,
Halhatatlan örök élet —
A bús magyar lélek.

Barényi Ferenc.

A MI HŐSEINK

Vitéz Farkas István tiszthelyettes.

A kolozsvári csendőr kerületből vezényelték ki tábori csendőrszolgálatra és a volt es. és kir. 6. gyalog hadosztály parancsnoksághoz nyerte beosztását. A hadosztály Galiciában a Dnyeszter mellett állott nehéz harcokban az oroszokkal.

E harcok alatt a kevés létszámú tábori csendőr-osztag minden embere úgyszólván éjjel-nappal szolgálatban állott. Az oroszok ágyútüze a telefonvezetékeket megsemmisítette s a fontos parancsokat a csendőrök hordták egyik parancsnokságtól a másikig. Az ezredekhez érkező pótlásokat ők vezették az első vonalba s olyan szoros volt az egyes alakulatokkal az érintkezésük, hogy a hadosztály tábori csendőreit mindenki névszerint

Vitéz Farkas István tiszthelyettes.

ismerte. Még a fekete-sárga tábori csendőr jelenyire sem volt szükségük.

Különösen Farkas tiszthelyettes volt az, akit minden baka ismert a hadosztály területén, mert úgyszólván naponként megfordult közöttük a nagybajuszu, alacsony termetű tábori csendőr. Meg is volt az eredménye tevékenységének, mert az elsők között volt, akinek felkerült mellére az 1. osztályú ezüst vitézségi érem.

Nem irigyelték tőle a rajvonalbeliek, mert tudták, hogy megérdemelte. Szemtanúi voltak hősiességének s látták, hogy nem csak tábori csendőrnek, hanem harcosnak is kiváló volt.

Amikor ugyanis 1915. év július hó 16-án az oroszok a hatodik gyaloghadosztály frontját több helyen áttörték, a hadosztályparancsnok a tábori csendőröknek a szétszórt és visszaözlött katonák összegyűjtését rendelte el.

Farkas tiszthelyettes a rendelkezésére bocsájtott pótesendőrökkel a 13. és 14. vadászszázalaj szétszórt kötelékeiből 356 embert gyűjtött össze s egy — az ellenséges tűznek ki nem tett — mélye-

désben századot formált belőlük. Ebben a pillanatban lovagolt arra a 11. gyalogdandár parancsnoka, aki erélyességéért megdicsérte s egyben elrendelte, hogy erős századával szállja meg a tartalékállások egy részét.

Farkas tiszthelyettes azonnal intézkedett s erős ágyú- és puskatűzben, még mielőtt az oroszok a tartalékállásokig előnyomulhattak volna, sikerült embereit állásba vezetnie.

Alig helyezkedett el a század, az oroszok támadásra indultak. Farkas tiszthelyettes százada négyszer verte vissza az előreözönlő orosz gyalogságot, amelynek sikertelen kísérletezése után egy kozákszázad indult rohamra. A meglepés azonban nem sikerült s a kozákok támadása is véresen omlott össze Farkas tiszthelyettes századának hatásos puskatűzében.

Az oroszok erre pusztító ágyútűzzel borították el e frontszakaszt, amely súlyos veszteséget okozott a századnak anélkül azonban, hogy egy perere is megingott volna.

Négy óra hosszáig tartották az állásokat. Közben gyalogosított huszárok érkeztek segítségül s Farkas tiszthelyettes velük együtt megfogyatkozott századával ellentámadásra indult. Ő volt az első, aki kiugrott az árokból. Emberei követték s félórai kemény harc után újra a régi állások birtokában voltak.

Farkas tiszthelyettes e vitézi tettét báró Montbach Imre főhadnagy figyelte meg a 11. dandárparancsnokság álláspontjáról s azonnal jelentést tett dandárparancsnokának, aki aztán az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet tűzte a mellére a hős esendőrnek.

Hősi tette művészi rajzban is megörökítést nyert, hogy a késői utódok is lelkesülhessenek dicső példáján.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A belga csendőrség.

TIHANYI FERENC százados fordítása.

(1. közlemény.)

I. Bevezetés.

Belgiumban, akár Franciaországban, a közbiztonsági szolgálatot a csendőrséget megelőzően a vidéki rendőrség (Maréchaussée) látta el. Ez a szervezet azonban nem felelt meg a közkivánalmaknak, mert nem volt „összhangban azokkal az elvekkal és jogokkal, amiket a nemes belga nemzet, ha kell, fegyverrel is kész megvédeni”. Éppen ezért 1830-ban feloszlatták és helyébe a nemzeti csendőrséget állították fel. A maréchaussée szabályzatait a változott viszonyok figyelembevételével átdolgozták és kiterjesztették a csendőrségre. Ezek az utasítások, kisebb-nagyobb módosításokkal, még ma is érvényben vannak.

A csendőrség szolgálati alkalmazása körül kezdetben visszasságok merültek fel, úgy hogy 1830. év végén a kormány kényszerítve érezte magát rendeletet kiadni és megtiltani, hogy a csendőrségi erőket az intézmény céljával ellentétben és a kormány jóváhagyása nélkül bárki áthelyezzen vagy azokkal rendelkezzen. A hatóságoknak szigorú kötelességévé tették a csendőrség utasításaiban foglalt határozványok megtartását és ezzel megakadályozták azt, hogy a csendőrség igénybevétele körül önkényesen járhassanak el.

II. Szervezet.

A belga csendőrség a felállítása óta több változáson ment keresztül. Legutóbb 1919-ben szervezték át s ma szervezet tekintetében Európa egyik legmodernebb csendőrsége.

Állománya: 139 tisztt, 3609 gyalogos és 2247 lovas esendőr. Tekintetbe véve azt, hogy Belgiumnak 29451 km² a területe és lakossága 7,619.752 lelket számlál, 1 esendőrre átlag 5 km² felügyeleti terület és 1300 lélek esik.

A csendőrség élén egy tábornok áll, aki közvetlenül a honvédelmi miniszternek van alárendelve és „a csendőrségi testület parancsnoka” elnevezést viseli. Törzskara: a katonai osztályból, egészségügyi és állategészségügyi főnökből és a központi igazgatás szerveiből áll, mely utóbbi a csendőrség elszállásolási és ruházati ügyeit intézi.

A csendőrségnek ezenkívül még két központi szerve van: a raktárparancsnokság és a mozgó légió.

A raktárparancsnokság feladata összevág a mi anyagraktárunkéval.

A mozgó légió feladata azonos a régi portyázó különítményekével, tehát nagyobb mérvű rendzavarás, sztrájk, lázadás stb. esetében a helyszínen való gyors megjelenés s imponáló erejével és fellépésével a közrend és közbéke helyreállítása. Ez a mozgó légió, amely bármely pillanatban készen áll arra, hogy az ország valamelyik veszélyeztetett pontján megjelenjék, feleslegessé teszi az összpontosításokat, aminek a közbiztonság szempontjából jelentős előnyei vannak. Nem kell az őrsök állományát vezénylés által csökkenteni, a szükséges erő azonnal rendelkezésre áll s ami fő, egységesen képzett, egységesen vezetett és fegyelmezett.

A mozgó légió (légion mobile) az ország fővárosában, Bruxellesben állomásozik, 2 századoscsoportra (groupe d'escadrons) és 1 ágyus-golyószórós gépkocsi (groupe d'autos-canon-mitrailleuses) csoportra tagozódik.

Minden századoscsoport 1 lovas és 1 kerékpáros századból, a gépkocsi-csoport pedig az ágyus és golyószórós szakaszokból áll.

A mozgó légió parancsnoka ezredes, a századoscsoportoké őrnagy, a századoké 1—1 hadnagy.

A századok állománya: 3 alantós tisztt és 124 főnyi legénység, a gépkocsi-csoport legénységi létszáma: 59 főt tesz ki.

Minden lovas századnak 117 háttas és 6 háttas lova, 4 kerékpárja, minden kerékpáros századnak 122 kerékpárja, 3 háttaslova, s valamennyi századnak 1—1 századkocsija és 1—1 konyhakocsija van.

Az ágyus szakasznak 2 ágyus gépkocsija, a golyószórós szakasznak 6 golyószórós gépkocsija s mindkét szakasznak 1—1 teher gépkocsija van.

A mozgó légióknak külön orvosfőnöke van.

Az ország területén 6 csoport (groupe) parancsnokság van, minden csoport élén egy alezredes vagy őrnagy áll. A csoport a mozgó fél századra (force mobile) és három századra tagozódik.

A mozgó fél század rendeltetése ugyanaz, mint a mozgó légióé, azzal a különbséggel, hogy mozgási területe a csoport területével esik össze.

A mozgó fél század állománya: 100 lovas és 17 gyalogos esendőr. Két szakaszra tagozódik: a lovas és a golyószórós szakaszra, utóbbinak 3 golyószórós gépkocsija van. A fél század ezenkívül 1 század- és 1 konyhakocsival rendelkezik.

A fél század parancsnoka százados, a szakaszok parancsnokai hadnagyok vagy alhadnagyok.

A rendes századok elnevezésüket állomáshelyüktől kapják, például: Compagnie de Bruxelles. (Brüsszeli század). Parancsnokuk százados.

Minden század 3 kerületre (district) tagozódik. A század székhelyén állomásozó kerületi parancsnok százados, a külső kerületek parancsnokai: hadnagyok vagy alhadnagyok.

Egy-egy kerület rendszerint 8—10 őrsöt foglal magában. Az őrsök parancsnokai altisztek.

Az őrsök túlnyomó részének létszáma 4—6 fő között váltakozik. Vannak azonban őrsök, amelyeknek létszáma az állomáshely fontosságára való tekintettel igen magas, így Bruxellesben 216, Brugesben 62 az őrs létszáma.

III. Szabályzat a rendről és a fegyelemről.

I. FEJEZET.

Rend és fegyelem.

1. A tisztek, altisztek és csendőrök a katonai fegyelmi szabályoknak és azoknak a fegyelmi fenytéseknek vannak alávetve, amelyeknek a kiszabására az előjárók jogosultak.

2. A kiszabott fenytésekről és annak indokairól az előjáró parancsnoknak jelentést kell tenni.

3. Hogy a tiszteknek módjuk legyen az altisztek és csendőrök tehetségének és megbízhatóságának felismerésére és elbírálására, minden csendőr századnál egy fegyelmi-lajstromot kell vezetni. Ebbe be kell jegyezni az altisztek és csendőrök által elkövetett hibákat, a reájuk kiszabott fenytéseket, jó és rossz tulajdonságaikat, fontosabb megbízatásait és tevékenységüket. Ezeket a bejegyzéseket az előléptetéseknél mindig tekintetbe kell venni.

4. A beosztott tisztekről a csendőrségi testület parancsnoka ugyanilyen lajstromot vezet.

5. A részegeskedés egymagában is elegendő indokul szolgálhat a csendőrségi testületből való eltávolításra.

6. A tiszteket, az altiszteket vagy a csendőr kereskedést nem folytathat, keresmát nem tarthat és semmiféle mesterséget vagy foglalkozást nem űzhet; feleségük keresma, játékkerem, kávéház vagy dohánytőzsde tulajdonosa nem lehet.

7. A tisztek ugyanazoknak a személyi szabályoknak vannak alávetve, mint a hadsereg tisztjei.

Az altisztek és csendőrök csak a századparancsnoknak és a csendőrségi testület parancsnokának engedélyével köthetnek házasságot.

A nők száma századonként 2-3-nál több nem lehet.

II. FEJEZET.

A csendőrség viszonya a honvédelmi és igazságügyi miniszterhez.

8. A csendőrség anyagi és fegyelmi tekintetben a honvédelmi miniszternek, a közrend fenntartása, a közrendészet és az igazságügyi rendészet végrehajtása tekintetében pedig az igazságügyminiszternek van alárendelve.

9. Az előléptetés, áthelyezés, gazdasági igazgatás, öltözet, felszerelés, pótlóvázás, vezénylés, az őrsöknek takarmánnyal való ellátása, az öltözködés, fegyelem, laktanvarend, a szemlék és a szökések ellenőrzése a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartoznak.

10. Mindazok az ügyek, amelyek az őrsök rendes és naponkinti szolgálatával, rendkívüli esetben az őrsök összpontosításával, a vádlottaknak, elítélteknek és foglyoknak őrsről-őrsre való kíséréstől és átadásával, a csavargóknak és magukat igazolni nem tudó egyéneknek ellenőrzésével kapcsolatosak, az igazságügyminiszter hatáskörébe tartoznak.

III. FEJEZET.

A csendőrség szolgálati feladatai.

11. A csendőrség rendes és legfontosabb tennivalói: 1. Országutakat, átkelő pontokat és mellékutakat leportyázní s ennek megtörténtét naponkint a községi közigazgatási főnökökkel a szolgálati lapon elismertetni.

2. Büntettekről és vétségekről tudomást szerezni s az illetékes hatóságot értesíteni.

3. A gonosztevőket nyomozni és üldözni.

4. A bűncselekményen tettenért vagy az emiatt a lakosság által nyomon üldözött egyéneket elfogni.

5. Azokat az egyéneket, akik bárminemű véres fegyver birtokában találtaknak s gyaníthatóan bűncselekményt követtek el, elfogni.

6. Azokat, akik az erdőt vagy a vetéseket megrongálják, továbbá az orvvadászokat és a felfegyverzett csempészeket, ha tetten éretnek, — elfogni.

7. Haramiákat, útonállókat, gyújtogatókat és gyilkosokat akár egyenkint, akár csoportosan járnak, — elfogni.

9. A vámtisztviselőket, az adó- és bírósági végrehajtókat hivatalos eljárásuk közben megvédelmezni.

10. A szabad közlekedést biztosítani és elfogni mindazokat, akik azt erőszakkal megakadályozni akarják.

11. Azokat, akik a hivatalos személyeket tisztségük gyakorlásában zavarják, elfogni és bekisérni.

12. A hazai kereskedelmet támogatni és azoknak a kereskedőknek és mesterembereknek, akik hivatásukból folyóan utazni kénytelenek, szabad mozgást biztosítani.

13. Koldusokat, csavargókat s gyanús egyéneket figyelemmel kísérni, velük szemben a törvényben előírt óvórendszabályokat végrehajtani, amely célból a csendőrséget tudomásba kell helyezni azokról az egyénekről, akik felügyeletet igényelnek.

14. Az úton, a mezőn vagy vízben talált holttestekről jegyzőkönyvet felvenni, a legközelebbi őrsparancsnokot értesíteni, aki köteles a helyszínére azonnal kiállítani.

15. Ugyancsak jegyzőkönyvet kell felvenni a tűzesetekről, betörésekről, gyilkosságokról s egyáltalában minden olyan bűntettéről, amely nyomot hagy maga után.

16. Hasonlóképpen jegyzőkönyvet kell felvenni a lakóknak, szomszédoknak, szülőknek, barátoknak és egyéb személyeknek ama nyilatkozatairól, amelyek alkalmasak arra, hogy valamely bűncselekmény tettese vagy részese ellen bizonyítékul vagy útbaigazításul szolgáljanak.

17. Nagyobb embercsoportosulásokat, mint vásárokon, ünnepélyeken stb. megfigyelni.

18. A katonaszökevényeket és azokat a katonákat, akik érvényes szabadságolási vagy eltávozási engedéllyel nem rendelkeznek, elfogni és letartóztatni.

19. Szabadságolási vagy eltávozási engedéllyel csapattestüktől távollevő katonákat idejében bevonultatni. Ellenőrzés céljából a katonák a tartózkodási helyük szerint illetékes csendőrhadnagynál jelentkezni kötelesek, aki azokat nyilvántartja.

Főleg a csendőrségnek kötelessége a katonaszökevények üldözése, kinyomozása és letartóztatása: az őrsparancsnokok személyesen felelősek, hogy katonaszökevények állomáshelyükön büntetlenül ne tartózkodhassanak. A honvédelmi miniszter az elnéző vagy a katonaszökevényekkel összejártszó őrsparancsnokokat azonnal megfosztja szolgálati állásától s ezenfelül meg bírói eljárást is indíttat ellenük.

20. Ha az őrskörletben csapatok vonulnak át, az őrsnek kötelessége azokat követni és oldalt is kíséni. A visszamaradókat vagy az útvonalról letérőket, valamint azokat, akik akár menet, akár táborozás közben rendháborítást követnek el, le kell tartóztatni és parancsnokságának átadni.

21. A csendőrség köteles ellenőrizni az engedéllyel bíró koldusokat s abban az esetben, ha a koldulást szabályozó törvény ellen vétnek, őket elfogni.

22. Mindazokat az egyéneket, akik erdei kárt okoznak, kerítéseket ledöntenek, árkokat megrongálnak, még akkor is, ha ezek a cselekmények lopással nem kapcsolatosak. — el kell fogni és le kell tartóztatni. Ugyanígy kell eljárni azokkal szemben is, akik gyümölcs- vagy mezei lopáson éretnek tetten.

23. Azokat, akik gondatlanság vagy hanyagság folytán sebes hajtás vagy más módon az úton, utcákon vagy más közlekedési vonalakon valakit megsebesítettek, el kell fogni és letartóztatni.

24. Azok nyilvános helyeken, heti piacok vagy vásárok alkalmával a törvény által tiltott szerencsejátékokat űznek, el kell fogni és letartóztatni.

25. Azokat, akik a hidakat és műutakat, továbbá az országutakat mentén ültetett fákat megrongálják, el kell fogni és letartóztatni.

26. Az országutakon az útrendészetet ellátni, a szabad járás-kelest és közlekedést minden időben biztosítani, a fuvarosokat kényszeríteni, hogy lovaik mellett tartózkodjanak, azokat pedig, akik a közlekedést akadályozzák, elfogni s az illetékes hatóság elé állítani szintén a csendőrség kötelessége.

27. Minden fegyveres csoportosulást erőszakkal ismét kell oszlatni.

28. Minden olyan, bár fegyvertelen csoportosulást, amelyet a törvény lázadásnak minősít vagy amely

rendzavarásra kész, szétosztatni¹ s erről a helyi közigazgatási hatóságot nyomban értesíteni.

29. Azokat, akik azon éretnek tetten, hogy személyek, köz- és magántulajdon biztonságát tettelegesség vagy erőszakoskodás útján veszélyeztetik, — el kell fogni.

30. Elitelteteket és foglyokat kísérni, előzően megtevé minden óvatossági rendszabályt a szökés meggátolására.²

31. Az ország belsejében megforduló idegeneket ellenőrizni, az útlevéllel nem bírókat, valamint azokat, akiknek nem törvényszerű útlevelük van, a legközelebbi községi előljáróságához azonnal elővezetni.

32. A fent felsorolt tennivalókat a csendőr a törvényes hatóságok külön felhívása nélkül, önállóan végzi.

13. Ezeket a szolgálatokat az őrsparancsnok a naplóban tartja nyilván, amelyet minden hó végén a századirodába terjeszt elő.

14. Minden utas, aki az országba belép, vagy onnan kilép, köteles uti okmányait megtekintés végett a csendőrnek felmutatni, ha az azt kívánja és egyenruhában van.

15. Minden katona, bárhol találtassék is, ugyanúgy köteles útlevelét, szabadságotlasi vagy eltávozási engedélyt felmutatni.

16. A szárazföldi és tengeri haderő katonaszökevényeiről, valamint a bíróságok által körözöttekről szóló nyomozó leveleket az őrsöknek is meg kell küldeni, amely az ilyen nyomozott egyént megtalálása esetén őrsről-őrsre kíséri mindaddig, amíg azt a nyomozó levelet kiadó hatóságnak átadhatja.

17. A körözött vagy az illetékes hatóság által tartóztatni rendelt egyének elfogása végett a csendőrség tagjai fel vannak jogosítva a záróráig bármely vendéglőbe, kocsmaiba és egyéb hasonló nyilvános helyiségbe belépni.

18. A vendéglősök és szállodások kötelesek a tisztteknek és az őrsparancsnokoknak kívánságára a vendégeknyvbé betekintést engedni.

19. Mithogy a ház a bennlakónak sérthetetlen menedékhelye, a csendőrnek éjjel³ csak tűzvész, vízáradás vagy segélykiáltás esetén szabad oda belépni.

20. A csendőrség a törvény által előírt esetekben és módon a törvényes hatóságok rendelkezéseit nappal hajtja végre.

21. A csendőrség valakinek a magánlakásába az igazságügyi rendőri hatóság tisztjének vagy az arra illetékes hatóság házkutatást elrendelő végzése nélkül még akkor sem léphet be, ha gyanúja van arra, hogy oda valamely büntetett bemenekült. Ilyenkor azonban a házat körülfárhatja és szemmel kísérheti, amíg a végzést kézhez kapja. Gondoskodni kell azonban, hogy ebben az esetben a helyi hatóság egy tagja jelen legyen.

22. A bűncselekményekről, elfogásokról és letartóztatásokról felvett jegyzőkönyveket 24 óra alatt a bírói hatóságnak meg kell küldeni, hogy az a körletében elkövetett bűncselekményekről s a letartóztatott gyanúsítottokról tudomással bírjon. A jegyzőkönyveknek kivonatát a századparancsnoknak kell megküldeni, aki azok tartalmáról azonnal jelentést tesz a csendőrség parancs-

nokának és értesítést küld a tartomány polgári kormányzójának és a tartományi székhelyen működő királyi ügyészsnek.

A hadnagyok a kerületi biztosnak és a kerületi királyi ügyészsnek adnak értesítést.

IV. FEJEZET.

A csendőrség rendkívüli szolgálata.

23. A csendőrörsök kötelesek karhatalmat¹ adni a törvényes hatóságoknak és a bírói kiküldötteknek, ha ez a kérelmük törvényen alapszik. Az igazságügyi rendészet tisztviselői az elfogató parancsot kézbesítés és végrehajtás végett közvetlenül a csendőröknek is kiadhatják.

24. A csendőrökönítmények, kivéve azt az esetet, amikor valaki letartóztatásának végrehajtására kerestettek meg, az igazságügyi hatóságnak mint karhatalom állnak rendelkezésére, a rend fentartása, zavargások és zendülések megakadályozása és a hivatalos eljárás lefolytatásának biztosítása végett.

25. Minden tisztviselő, aki a csendőrséget mint segédletet jogosult igénybe venni, megkeresésében nem használhat más kifejezéseket, mint amelyeket a törvény előír.

26. A megkeresést kiadó hatóságnak nincs joga beavatkozni abba, hogy a megkeresést a csendőrség minő úton-módon hajtja végre, csupán értesítést kérhet a megkeresés foganatosításáról.

27. Mindazokat a jegyzőkönyveket és egyéb iratokat, amelyek a megkeresés alapján teljesített szolgálattal kapcsolatosan szerkesztettek, kivonatban a századparancsnoknak elő kell terjeszteni, aki ezek alapján jelentést tesz a csendőrségi parancsnoknak és abban az esetben, ha olyan természetű az ügy, hogy a katonai kerület főparancsnokát is érdekli, — annak is.

V. FEJEZET.

A csendőrség viszonya a különböző polgári hatóságokhoz.

28. A csendőrörsök a törvényes megkeresésekre kötelesek segélyt nyújtani, de az egyes hatóságok ilyen megkereséseket csak olyan ügyekben adhatnak, amelyeknek elintézésére jogosultak.

29. A polgári kormányzó sürgős esetekben kérheti, hogy az őrsök összpontosítsanak és oda vitessenek, ahol a megzavart közcsend helyreállítására szükség van.

30. Az ilyen mozgalmakról a katonai kerület főparancsnokát a csendőr századparancsnok köteles 24 órán belül tudomásba helyezni. Ugyanígy jelentést tesz közvetlen előljárójának is. E jelentéseket 5 naponként mindaddig megismétli, amíg őrsői régi állomáshelyüket ismét elfoglalják.

31. A század- és a kerületi parancsnokoknak jogukban áll a községi előljáróság felkérésére oda, ahol vásár, ünnepély stb. van, vagy ahol előreláthatóan nagyobb embercsoportosulás lesz, egy vagy több őrsöt a helyszínére kirendelni.

32. Az őrsöket az egyik századnak a területéről a másikéra kiküldeni csak a honvédelmi miniszter, vagy az igazságügyminiszter rendeletére lehet. Ha az összpontosítást az utóbbi rendelte el, erről a honvédelmi minisztert haladéktalanul tudomásba kell helyeznie. Mindazonáltal, ha egy vagy több őrs egy vagy több gonosztevőt üldöz s azt, illetőleg azokat a saját őrs-

¹ A nemzeti csendőrség tagjai akár a törvények, bírói és rendőri felhívások végrehajtása végett, akár zendülések és lázadások elfojtása végett a fegyverüket csak akkor használhatják:

1. ha ellenük erőszakot vagy tettelegességet követtek el,
2. ha az általuk elfoglalt helyet megtartani, a védelmükre bizott személyeket megvédeni s végül az ellenállást másképp, mint fegyverhasználattal megtörni nem tudják.

² A foglyok kísérésénél nem szabad szem elől téveszteni, hogy a terheltek és vádlottak saját költségükön kocsit vehetnek igénybe, de kötelesek magukat azoknak az elővigyázati rendszabályoknak alávetni, amelyeket a hatóság előír, illetőleg a fogolykíséret parancsnoka megkövetel.

A csendőrörsök csak a szomszédos őrsig kísérhetik a foglyokat, kivéve, ha a továbbkísérést a századparancsnok elrendelte.

³ Az éjjeli időt az 1866. évi augusztus 4-iki törvény szabályozza. A csendőr nem léphet be magánlakásokba október 1. és március 31-ike közti időben este 10 órától reggel 6 óráig, április 1. és szeptember 30-ika közti időben este 9 órától reggel 4 óráig.

¹ A csendőrörsök karhatalmat nyújtanak:

1. a vámhivatalok főnökeinek, a behozatali és kiviteli vámok beszedése, a csempészet megakadályozása, a tiltott áruk behozatalának meggátolása végett;

2. az erdészeti tisztviselőknek az erdőrendőri kihágások megszüntetésére, ha az erdészeti személyzet a tettesek letartóztatására nem elegendő;

3. az adószedőknek, a közvetlen és közvetett adók behajtásának biztosítására;

4. a bírósági végrehajtóknak, ha bírói ítélet, végzés vagy megbízás alapján járnak el.

A csendőrség kézbesíti az esküdtszék tagjainak az idézéseket, az esküdtszék főnökének, vagy a törvényszék elnökének megkeresésére. A csendőrség azonban semmi esetre sem használható fel olyan idézések kézbesítésére, amelyek a vádlottaknak vagy a tanuknak szólnak.

körletükben elfogni nem sikerül, a szomszédos örs-körletbe átmehetnek, sőt a szomszédos század területére is és az üldözést mindaddig folytathatják, amíg a tetteseket elfogják vagy más örs felváltja őket.

33. A polgári hatóságok a csendőrparancsnokságokhoz csak írásbeli megkereséseket intézhetnek s azokban kifejezésre kell juttatni annak célját² is. A csendőrségnek tilos olyan megkeresésnek eleget tenni, amelyek fenti követelményeknek nem felelnek meg.

34. A polgári hatóságok nincsenek feljogosítva arra, hogy a csendőröket sürgönyök és levelezések továbbítására használják fel. A csendőrtiszteknek kötelességük a leghatározottabban tiltakozni az ellen, hogy alárendeltjeiket ilyen szolgálatra igénybe vegyék.

VI. FEJEZET.

A csendőrség viszonya a sorhadhoz.

35. A csendőrség a szárazföldi hadsereg³ egyik részét képezi.

A tisztek, altisztek és csendőrök felett olyan bűnügyekben, amelyek a közrendészeti és igazságügyi rendészeti szolgálattal kapcsolatosak, a polgári büntető bíróság⁴ ítélik.

Ha a tiszt, altiszt vagy a csendőr egy időben katonai bűncselekménnyel és a közrendészeti vagy igazságügyi rendészeti szolgálattal kapcsolatos bűncselekménnyel van vádolva, felette a polgári büntető bíróság ítélik s ha a katonai bűncselekményre a katonai büntető törvény súlyosabb büntetést tartalmaz, mint a másokra a polgári, a súlyosabb büntetést kell kiszabni.

36. Az altisztek ugyanazokat a rendfokozati jelvényeket viselik, mint a lovasság. Kinevezésüket a honvédelmi minisztertől kapják.

37. Ha a csendőrség a gyalogsággal vagy lovassággal egyidejűen vonul ki, a csendőrség mindig a jobb szárnyon áll fel és az élen menetel.

A sorhad parancsnokainak nem áll jogukban a csendőrséget napi tevékenységében és rendes szolgálati tennivalóinak elvégzésében megakadályozni.

38. Ha akár a bűncselekmények elkövetésének megakadályozása, akár a különböző hatóságok megkereséseinek teljesíthetése céljából a csendőrségnek katonai segédletre lenne szüksége, a csendőrtisztek ilyen irányú kérelmekkel vagy a térparancsnoksághoz vagy a katonai kerület főparancsnokához fordulnak, annak biztosítása végett, hogy azok a törvények végrehajtásához szükséges csapatokat rendelkezésükre bocsássák. Ezeket a kérelmeket írásban kell előterjeszteni.

39. A feladatnak elvégzése után a sorhadbeli csapatok állomáshelyükre, a csendőrörsök pedig előző székhelyükre vonulnak be.

40. Ha a csendőrség mellé segédletül adott gyalogság vagy lovasság parancsnoka a kirendelt csendőrtiszttel ugyanabban a rangban van, akkor a segédlet a csendőrtisztnak alá van rendelve. Ha azonban a csendőrtiszt a katonai segédlet parancsnokánál alacsonyabb rangú, akkor a katonai segédlet saját parancsnoka rendelkezése alatt marad, a parancsnok azonban köteles azoknak a megkereséseknek, amelyeket a csendőrtiszt írásban hozzájuttat, eleget tenni.

41. A csendőrtisztek a katonai kerületi főparancs-

² Nem elég a megkeresés célját megjelölni, de kifejezetten utalni kell abban arra a törvényre vagy rendeletre, amelynek értelmében a csendőrségnek a megkeresést végre kell hajtania.

³ Mintán a csendőrség a hadsereg része, ugyanazoknak a fegyelmi szabályoknak, főlé és alárendeltségi viszonyoknak van alávetve, mint a hadsereg többi része. A csendőrség tagjai minden rendű előjáróknak, felsőbb fokban a honvédelmi miniszternek engedelmességgel tartoznak. A fegyelmi kötelek alatt áll a csendőr akkor is, ha az igazságügyi hatóságok megkereséseit hajtja végre, de ezek a kötelek nem lehetnek a megkeresések fogamatosságának akadályai. Így például, ha a csendőr bármely rendfokozatú egyén letartóztatásával van megbízva, más rendelkezést, mint amit a törvény vagy közvetlen előjárója ír elő, nem fogadhat el.

⁴ A tisztek, altisztek és csendőrök a közrendészeti vagy igazságügyi rendészeti szolgálattal kapcsolatos bűncselekmények miatt a polgári büntető bíróság, — a fegyelmet és a katonai szolgálatot érintő bűncselekmények miatt pedig a katonai bíróságok illetékessége alá tartoznak.

nokságnak alá vannak rendelve. Azok a csendőrtisztek és altisztek, akik olyan helyen állomásoznak, ahol térparancsnokság is van, annak is alá vannak rendelve, de csakis azokban az ügyekben, amelyek a katonai szolgálatra és a katonai rendészetre vonatkoznak.

42. A tábornokok csak kivételes esetekben élhetnek hivatalos hatalmukkal a csendőrséggel szemben.

43. A főtiszteknek nem áll jogukban — a honvédelmi miniszter rendelete nélkül — valamelyik csendőrszázad örseit avégből összpontosítani, hogy azok más tartomány területére vitessenek.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Az előélet utáni puhatolás fontossága.

Nyomozta: vitéz TÓTH LAJOS tiszthelyettes (Karcag).

Minden tapasztalt csendőr tisztában van azzal, hogy a bűncselekmények nyomozásánál milyen nagy fontossággal bír a gyanúsított előéletének a legapróbb részletekig való felderítése. Nemcsak azért, mert ez az épen szőnyegen lévő bűncselekmény kiderítéséhez szolgálhat támpontokat, hanem — és főleg — azért, mert ilyen úton sok, még felderítetlen bűncselekmény kerülhet napvilágra. Aki egyszer lopott, lothat ott máskor is, a jó csendőrnek ezt figyelmen kívül hagynia sohasem szabad. Hogy ez nemcsak elmélet, hanem a gyakorlat által megerősített valóság, bizonyítja a következő eset:

A püspökladányi örs 1927 február 28-án távbeszélőn értesítette a karcagi örsöt, hogy ott aznap virradóra két ismeretlen egyén 12 pár cipőt lopott és Karcag felé menekült. A karcagi örsről vitéz Tóth Lajos tiszthelyettes és Forgó Béla csendőrből állott járőr vezényeltetett ki a menekülők elé, s az országúton Karcag felé gyalog menekülő tetteseket a püspökladányi örs járőrével közrefogva, el is fogták. A tetteseket a püspökladányi járőr a lopás nyomozására magával vitte. Ezek tettüket beismerték, de tagadták, hogy más büntetendő cselekmény is terhelné őket.

Mivel hasonló természetű lopások a szomszédos karcagi örs körletében is előfordultak, a püspökladányi nyomozás lefolytatása után a karcagi örs átvette a foglyokat és Karcagra kísértette.

Vitéz Tóth tiszthelyettes elsősorban arra nézve kérdezte ki őket, hogy miből tartják fenn magukat, állandó lakhelyüket tudják-e igazolni, hol tartózkodtak a tett elkövetése előtt, mi a foglalkozásuk, egyszóval előéletüket alapos vizsgálat alá vette. Egyikük, Sváb Bertalan nagykanizsai születésű, volt törvénytudós díjnyertesnek mondta magát, akit a budapesti Építőbank és kereskedelmi R. T. fuvarlevél felülvizsgáló osztálya küldött ki vidéki kereskedők fuvarlevél ügyeinek intézésére, a másik Lipót István budapesti születésű alkalmi munkásnak nevezte meg magát.

Sváb Bertalan az említett budapesti cég által kiállított igazolvánnyal akarta foglalkozását és megbízását igazolni, de az igazolvány alapos megvizsgálása után vitéz Tóth tiszthelyettes azon vakarás és javítás nyomait fedezte fel, mire Sváb beismerte, hogy egy régi igazolványt meghamisított s azt személyi igazolványnak használta.

A két elfogott egyénnél találtak egy Drucker Mór és Berger Sándor névre kiállított gyűjtési igazolványt, amely szegény zsidó diákok javára eszközölköző gyűjtésre jogosítja fel az illetőket. Ezen igazolványra nézve először hazug mesével állottak elő, de amikor vitéz Tóth tiszthelyettes kilátásba helyezte, hogy az ügy tisztázása céljából Budapestre viszi őket a zsidódiákok segítő egyesületéhez, beismerték, hogy az igazolványt egy, a ceglédi zsidó iskolába eszközölt betörés alkalmával lovták s mint szegény zsidó diákok, ezzel végig koldulták az országot. A járőr erre a gyanúsítottakkal Ceglédre utazott. Itt a zsidó-iskola tanítója előadta, hogy a tettesek a betörésnél egy 7 del-es befőttes üveget hagytak hátra.

A járőr e fölött sem tért napirendre: biztosította a befőttes üveget. A járőr kérdéseire a gyanúsítottak előbb azt adták elő, hogy az üveget a ceglédi piacon találták, majd mikor a járőr ezzel nem érte be és tovább faggatta őket, beismerték, hogy azt Monoron lopták. A járőr a gyanúsítottakkal azonnal Monorra utazott. Itt kiderült, hogy Klamár Mária monori lakos nő február hóban szállást adott nekik, amit azzal háláltak meg, hogy egy rend férfi ruhát és egy üveg befőttes ellopva, éjjel tovább álltak.

A járőr innen a gyanúsítottakat visszakisérte Karcagra, ahol *vitéz Tóth* tiszthelyettes elővette az őrsre érkezett, lopásokról szóló megkereséseket és azokra vonatkozólag őket beható kikérdezés alá vette. Hosszabb tagadás után beismerték, hogy Nagykőrösön özvegy Mikes Antalné kárára hamiskules használatával betöréses lopást követtek el, 255 pengő kár értékben. Ennél az esetnél sikerült az orgazdát is megtalálni és feljelenteni. Jellemző a nyomozás körülményeiről, hogy *vitéz Tóth* tiszthelyettes figyelmét még az elfogott egyéneken lévő és önmagában egyáltalában nem feltűnő ruházat sem kerülte el. Ezek holszerzésére nézve egy ideig valószínűtlen dolgokat mondtak, majd midőn látták, hogy így célt nem érnek, beismerték, hogy ruhájukat Weisz Károly kőrösladányi férfiszabó üzletéből lopták betörés útján. A járőr a gyanúsítottakat a helyszínére vitte, ott a károssal való szembesítés és a bűnjelek felismerése után megállapította, hogy a kár 500 pengő.

Mindezen esetek kiderítése után *vitéz Tóth* tiszthelyettes elővette a bűnügyi körözéseket, s a két elfogotthoz hasonló nevű, vagy hasonló személyleírású körözött egyének után kutatott. Fáradságát siker koronázta, mert egy a *Sváb Bertalanéval* egyező személyleírású Benő Bertalan nevű egyének pénzhamisítás miatti körözésére akadt. Erre vonatkozólag kikérdezte Svábot s mikor ez tagadta, hogy azonos a körözött egyénnel, felkészült az utazásra s megmondta neki, hogy Miskolcra viszi, az ugyanezen eset miatt ott vizsgálati fogságban lévő *Szabó János* szikszói lakossal való szembesítés céljából. Ez látva, hogy eddigi tagadásai is hiábavalók voltak, mert a nyomozó járőr fáradságot nem ismervé elment vele, beismerte, hogy azonos a körözött Benő Bertalannal. *Vitéz Tóth* tiszthelyettes alapossága és lelkiismeretessége most hozta meg a legszébb eredményt, mert egy csapásra vagy 20 csendőr- és rendőrkapitányság kiderítetlen eseteit derítette fel. *Sváb Bertalan* beismerte, hogy hosszabb időn át pénzt hamisított, egészen a múlt év végéig, még pedig oly módon, hogy a 100 koronás papírpénzen színes vízfesték és olajfestés segítségével olyan változtatást eszközölt, hogy az 50.000 koronának látszott s az így nagyobb értékűnek látszó papírpénzből az ország legkülönbözőbb helyein összesen 39 városban és községben összesen 200 darabot hozott forgalomba, leginkább kofákat és egyéb piaci árusokat tévesztve meg. Több helyről érkezett már ezen pénzhamisítás nyomozására az őrsre megkeresés, egy forgalomba hozó Miskolcon már letartóztatásban is volt, mikor a pénzhamisítás *vitéz Tóth* tiszthelyettes alapossága folytán kiderült. A másik elfogott egyén, Lipót István nem volt részes a pénzhamisításban. Mióta a múlt év végén összekevertek, azóta Sváb is csak lopásokból élt, mert a koronaértékű bankjegyek bevonása folytán ezt a jövedelmező bűncselekményt kénytelen volt abbahagyni. *Vitéz Tóth* tiszthelyettes élt a gyanúperrel, hogy Sváb csavargásai közben nem rendelkezett azokkal az eszközökkel, amelyek a pénzhamisításhoz szükségesek és feltételezte, hogy technikailag felszerelt más egyénnel lehetett összeköttetésben, azért felszólította, hogy mutassa be, hogyan tudja a 100 koronást 50.000 koronás kinézésűvé változtatni. Sváb az átadott 100 koronásból színes irón és festék segítségével olyan 50.000 koronásnak látszó pénzt csinált, mely primitív volta dacára is alkalmas lehetett arra, hogy egy olyan valakit, aki a pénzt csak felületesen nézi meg, megtéveszzen. A hamisított példány a tényvázlathoz esatoltatott. Ezen próba útján a tiszthelyettes meggyőződött arról, hogy Svábnak nem volt szüksége ilyen szempontból tettektársakra.

Ez az eset iskolapéldája annak, hogy az előélet utáni lelkiismeretes nyabafolás mily szép eredményt hozhat. Ha *Tóth* tiszthelyettes a püspökladányi őrstől

nem kéri el a foglyokat a saját örskörletében előfordult esetek nyomozására, akkor ez a sok bűncselekmény valószínűleg örökre felderítetlen maradt volna. Ha sajnálja a fáradságot és nem viszi el mindenüvé szembesítés céljából őket, akkor a betöréses lopásokat nem deríti ki; ha nem vizsgálja meg alaposan a Sváb igazolványait, akkor ezek hamisított voltát nem fedezi fel és a Sváb bementett foglalkozását kénytelen elfogadni; ha nem terjed ki figyelme a körözött egyénekre, akkor meg a pénzhamisítás marad kiderítetlenül.

Önként felvetődik a gondolat: hány gyanus egyén vezetheti félre az őt igazoltató csendőrijárőrt, ha az kellő körültekintést és alaposságot nem tanúsít. Ennek aztán az az eredménye, hogy sok bűncselekmény megtörtélenül marad. A tettes rendszeren igyekszik minél gyorsabban és minél messzebbre menni a bűncselekmény színhelyétől. Tanulság az esetből, hogy a csendőr figyelme ne csak a saját kiderítetlen eseteire terjedjen ki, mert a csendőrség országos intézmény, melynek minden szerve teljes erejéből köteles a másikat támogatni. Az igazoltatás és az előélet megállapítása legyen alapos és tökéletes; aki bűncselekményt követ el, arról feltételezhető, hogy ez nem az első ilyen cselekedete. A csendőr ne ismerje a fáradságot; kényelemszeretetet ne tartsa vissza attól, hogy a gyanúsítottat, ha a nyomozás érdeke megkívánja, esetleg az ország másik végére is elvigye. A közvetlenség mindig több eredményre nyújt kilátást, mint a hosszas levelezés. Gondoljunk mindig arra, hogy bármely csendőr- és rendőr- esete az egész csendőrség kiderítetlen esete s amennyire a sok kiderítetlen eset alkalmas a bizalom megingatására, úgy alkalmas egy lelkiismeretes és alapos munkával elért szép eredmény. — mint jelen eset is — arra, hogy a csendőrség tekintélyét emelje s a lakosságnak a csendőrségbe vetett bizalmát megerősítse.

CSENDŐR LEKSZIKON

102. **Kérdés.** *Valaki a község közelében vasárnap egész napon át halászik. Az illető a saját bérelt vízterületén végzi ezt a munkát, mint állandó foglalkozását. Nem ütközik-e az illető cselekménye a Kbtk. 52. §-ába, illetőleg az 1868: LIII. t.-c. 19. §-ának 2. bekezdéséhez?*

Válasz. A kérdés azon dől el, hogy ez a halászás nyilvános munkának tekintendő-e. Nyilvános akkor a munka, ha sokan észrevették. Ha tehát a halászás olyan tájékon történt, amely nem volt sokak megfigyelésének kitéve, a cselekmény nem büntethető.

Megjegyezzük egyébiránt, hogy a halászás az ipartörvények rendelkezései alá nem tartozik, mert a halászat az őstermelő foglalkozások közé számít.

103. **Kérdés.** *A kórházból javultán hazatért beteghez a tettes elmegy s magát a kórház igazgató-főorvosa megbízottjának színelve a beteget megvizsgálja s ily módon attól pénzt csal ki. A Btk. 381. §-ának 1. pontja alá esik-e a tettes cselekménye?*

Válasz. A Btk. 461. §-a értelmében a kórházi orvos akkor közhivatalnok, ha a kórház az állam, a törvényhatóság vagy a község kezelésében van, vagyis a kórház fenntartása hatósági feladat. Ha a kórházat magánosok vagy hatóságnak nem tekinthető testületek tartják fenn s a betegfelvételt a fenntartók tetszésük szerint állapítják meg, akkor a kórház orvosai nem közhivatalnokok. Ellenben ha a magánosok által fenntartott kórház nyilvános jellegű azaz a belügyminiszter ezt a jellegét a kórháznak megadta s a belügyminiszter által megállapított szabályzat alapján működik, akkor nézetünk szerint az ilyen közkórháznak tekintendő intézetek orvosai a Btk. szempontjából közhivatalnokoknak tekintendők.

104. **Kérdés.** *Mi a kiutasítás és kitiltás s mik ennek a szabályai?*

Válasz. A kiutasítást a Btk. 64. §-a alapján a bíróság mint mellékbüntetést mondja ki. A kiutasítás a főbüntetés végrehajtása után az ország területéről való kényszer-eltávolításból áll. Ezt az ítélet azzal is súlyosbíthatja, hogy az elítéltet az ország területére való visszatéréstől vagy örökre, vagy csak meghatá-

rozott időre, aminék tartamára nézve a bíróságot korlát nem köti, el is tilthatja.

Az ország területére való visszatérés azonban bizonyos időn belül tulajdonképpen akkor is tilos, ha a bíróság a tilalmi időt határozottan meg nem állapította. Kérdés, hogy ebben az esetben mikor ér véget a tilalmi idő? Szerintünk a visszatérés tilalma ebben az esetben a Btk. 120. §-ában szabályozott elévülési határidők alá esik s így ezeknek leteltével ér véget. Ha a bíróság a visszatérést örökre megtiltotta, ez a tilalom sohasem, a meghatározott időre kimondott visszatérési tilalom pedig ennek az időtartamnak lejártával szűnik meg.

A tilalmi idő alatt való visszatérés, ha a bíróság egyszerű kiutasítást rendelt el, csupán a visszatoloncolás közigazgatási következményét vonhatja maga után. Ha azonban az ítélet a visszatérést kifejezetten megtiltotta, akkor a visszatérés még azzal a következménnyel jár, hogy az illetőt a visszatoloncolást megelőzőleg még a Kbtk. 70. §-a alá eső közbiztonság ellen való kihágás miatt is megbüntetik és e büntetés kiállása után toloncolják ki az ország területéről.

A kiutasítás büntető bírói ítéletben csak külföldivel szemben és vele szemben is csak akkor mondható ki, ha általában büntett miatt vagy úzsora, árdrágító visszaélés és az állami és a társadalmi rend felforgatására és az állam és a nemzet megbecsülése ellen irányuló vétség miatt ítélték el őt.

Magyar honos kiutasításra sohasem ítéltető.

A kiutasítástól lényegileg nem különbözik a rendőri hatóság által alakyszerűleg kimondott, meghatározott időtartamra szóló kitiltás bizonyos helyiségből vagy az országból. Ezt az intézkedést a rendőri hatóság esavargókkal és más, a közbiztonságra és az állami

rendre veszélyes egyénekké vagy egyéb nem kívánatos elemekkel szemben alkalmazza.

Úzsora vétsége, valamint újabb törvényeink értelmében árdrágító visszaélés és az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvénybe ütköző bűncselekmények megállapítása esetén a bíróság ítéletében kimondhatja egyes belföldi helyiségekből, sőt illetőségi helyéről való kitiltását is az elítélteknek.

A kir. bíróságok a jogerősen kiutasítottak vagy kitiltottak személyi adatait, személyleírását, a kitiltás okát és tartamát az ítélet keltére és számára való utalással közléstessik.

Megjegyzendő, hogy az eltoloncolt, vagy illetőségi helyére utasított egyén nem tekinthető bizonyos helyről kitiltottnak a Kbtk. 70. §-a szempontjából. Ugyanígy nem vonható a Kbtk. 70. §-a alá az a visszatérő egyén sem, aki abban a helyiségben, ahonnan kiutasították, hatósági idézés folytán megjelenik.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Tájékoztató. Az Országos Tiszti Kaszinó vezetősége, a f. évi szeptember hó 1-én kezdődő mozi-idénnyel kapcsolatban, havonként megjelenő „Tájékoztató” füzetcskét ad ki, mely — a Kaszinó által nyújtott kedvezmények és egyéb tudnivalókon kívül — a havi mozi-műsort is tartalmazni fogja. Ezen „Tájékoztató” füzetcske ára 20 fillér s a Kaszinó teremőreinel vásárolható.

Csendőrségi szállító!

Társasági sapka káki szintartó kammgarn bőrernyő, bőrizzasztó, bőrrohamszijjal	P 6.—
Társasági sapka káki a legfinomabb kammgarn bőrernyő, bőrrohamszij, bőrizzasztóval, selyembéléssel luxus kivitel	7.—
Bocskay sapka bőrizzasztóval és teljes felszereléssel	3-52
Ezüst sapkarózsa email nemzeti betéttel I. rendű	—35
Ezüst kalapzsinór I. rendű	1-60
Tollforgótok	—45

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

A villághírű **MERKUR**
CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁROK

legolcsóbban részletre is

DÉRY GÉPÁRUHÁZÁBAN, SZEGED

Árjegyzék ingyen

Gummik, alkatrészek

Modern BUTORSZALON

ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.

Olesó szolid kiszolgálás! Cégtul.: Gáspár Nándor.

PORTABLE írógépeink árban, minőségben utolérhetetlenek

Jótállással 224 pengő. Részletfizetéses kedvezmények

Ujlaki Béla R.-T. Budapest, Erzsébet-kr. 28.

BÖRÖND ÉS DÍSZMŰ KÉSZÍTŐ
SIMON GYULA

a közg. tisztviselők szerződéses szállítója

Budapest, VIII., Baross-utca 1. szám.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Csendőrség részére 30%-kal olcsóbban

fogorvoslási és fogtechnikai műveletek

Idb. Fenyvessi Vince Menyhért
intézetében

Budapest, IX., Ráday-u. 5. (Kálvin-tér mellett)

Rendelés: reggel 9-től este 6-ig.

Rövid kezelési idő!

HIREK

Rekviem Fery altábornagy és vértanútársai emlékezetére.

Július 21-én, annak a gyászos, szomorú emlékeztető napnak az évfordulóján, amikor *Fery Oszkár* altábornagyot, *Menkina János* és *Borhy Sándor* alezredeseket tántoríthatatlan magyar érzésük a nemzetromboló kommunisták kínzó kamrájába s bestiális kegyetlenséggel meggyötört, élettől megfosztott testüket a Duna hullámaiba juttatta, rekviem volt a budai helyőrségi templomban. A mise fél 10-kor vette kezdetét, amelyet *P. Szabó Pius* celebrált az áldozatok emlékezetére elmondott beszéde kíséretében. Erőtől, a vértanúk példaadásából merített hittel telt meg a templom s a templomban összegyülekezett gyászolóközönség lelke a prédikátor szavai hallatára. A gyászoló család, a polgári társadalom képviselői, a tisztikar és a legénységi küldöttség magába mélyedve rőtta le kegyeletét azok iránt, akiknek azért kellett meghalniok, mert magyarok mertek maradni s a magyarságukat nem rejtették véka alá. A nemzet fája azóta újra megerősödött, a nemzeti érzés újra mélyre gyökerezett s ennek a gyökérnek, ennek a fának *Fery*, *Menkina*, *Borhy* vére is örökerejű táplálója lett. Testüket valahová idegenbe vitte enyészetbe a Duna, de lelkük megmaradt a mi örökös örökségünknek, amit öntudatlanul is megbeszél, megőriz, akiben csak szükrája is él a magyar érzésnek és kicsiny cseppje is a becsületnek. *Fery* altábornagy és vértanútársai az emberi élet legnagyobb értékét, az életet adták oda magyar hitvallásukért, hozzánk sokkal kegyesebb a sors, amikor csak annyit kíván tőlünk, hogy éljünk, de úgy éljünk, hogy híven, becsülettel és ha sor kerül rá, vitézül szolgáljuk Hazánkat. *Fery*, *Menkina*, *Borhy* három, immár a magyar nemzet történelmébe vér-aranybetűkkel beírott név. E nevek néhai viselői azonban nem csupán magyar emberek, hanem magyar csendőrök is voltak s vértanúhalált nem csupán a magyarságukért, hanem csendőr mivoltukért is kellett halniok. Ezt ne feledje el egy magyar csendőr sem soha!

Sztranyavszky Sándor államtitkár látogatása a hévízi csendőrotthonban. Sztranyavszky Sándor államtitkár július 31-én meglátogatta a hévízi csendőrotthont. Délben érkezett, megtekintette az otthont s a tisztikar vendégeként ebédre is ottmaradt, több órán át időzve a tisztikar társaságában. Távozása előtt a csendőrotthonban látottak felett elismerését és megelégedését fejezte ki.

Szent-Gály Dezső százados művészi sikere. Szent-Gály Dezső százados, a békéscsabai szárny parancsnoka szabadidejében éppen csak kedvtelésből kezdte meg a rajzolgatást, anélkül, hogy bármilyen művészi kiképzésben részesült volna. Különleges tehetsége azonban így is hamarosan kibontotta a szárnyait s most mint elismert, művészi nyelven szólva beérkezett művésztől számolhatunk róla, amit a művészetnek járó érdeklődés és elismerés mellett azért is örömmel teszünk, mert egy valóban jóhangzású, a közönség körében is ismert és már igen keresett művészi név szerepbe lép a csendőr névnek a Nemzeti Szalonban s általában a művészet köreiből. A Nemzeti Szalon nyári tárlatán kiállított gyönyörű tollrajzai általános feltűnést keltettek és igen kedvező hivatott bírálatban részesültek s természetesen egytől-egyig el is keltek. Lapunk mai számában bemutatunk képei közül néhányat, de meg kell jegyeznünk, hogy a tollrajz minden szépségét és finomságát a klisé távolról sem tudhatja tökéletesen visszaadni. Szívből gratulálunk bajtársunk szép sikerének és szerencsét kívánunk további fejlődéséhez, haladásához is.

A csendőr felügyelőség átköltözése. A csendőr felügyelőség Retek-u. 45. sz. alatti elhelyezéséből augusztus első felében költözik át az L. Attila-utca 69. sz. alatti új elhelyezésébe.

A mátészalkai osztály sportversenye. A mátészalkai osztályparancsnokság augusztus 6. és 7-én csendőrségi sportversenyt rendez. A verseny programja: szabadgyakorlatok és atlétikai mérkőzések. A közönség szórakoztatásáról katonazenekarral is gondoskodik a rendezőség, vasárnap este pedig zártkörű tánemulatság fejezi be a 2 napra beosztott programot. A versenyekre a belépőjegy 1 P. (gyermekeknek 50 f.), a tánemulatságra személyjegy 2 P., családjegy (3 személyre) 5 P. Az estélyre csak meghívó előmutatása mellett lehet belépni.

„FOTÓ“
fényképeszeti szaküzlet
BUDAPEST
VII., Rákóczi-út 80.

Tiszteknek és véglegesített
csendőröknek 6 havi hitel

Fotó osztály:

Nagy választék minden árban elsőrangú gyártmányú gépekben, felszerelésekben és anyagokban.

Rádió osztály:

Kész készülékek, alkatrészek, vázlatok, accumulatorok stb. stb.

Optikai osztály:

Mindennemű látcsövekben nagy készlet; szemüvegek, javítások orvosi vényre. Pontos és gyors kiszolgálás.

Gramofon osztály:

A mai kor legtökéletesebb angol beszélőgépei a legyszerűbb kivitelűtől a legdrágább kivitelűig. Lemezek nagy választékban.

Mechanikai gyermekjáték osztály:

Vasutak (gőz-, villany- és óraszerkezettel), vasuti felszerelések, gőzgépek, gyerekkinók stb. stb.

Láb- és kézizzadását legbiztosabban megszünteti a

FORMIN

crém és hintőpor ára együtt P 1'30. Postai megrendeléseket azonnal továbbít főraktár:

SZÉKELY ADORJÁN

„Isteni Gondviselés“ gyógytára

DEBRECEN.

Kerékpár

közvetlen gyári lerakat eredeti német és francia uti és versenykerékpárok kényelmes részletfizetésre is.

Alkatrészek és pneumatik gyári árban kaphatók.

Varrógép

közvetlen gyári lerakat.

Eredeti német hímző, stoppoló, ajurozó új rendszerű Central-Bobbin varrógépek kényelmes részletfizetésre is kaphatók.

„GÉNIUS“ GÉPZAKÜZLETBEN

Károl-körút 3.

Dicséretok. *A m. kir. csendőrség felügyelője Riger Lajos* szolnoki csendőrszótály parancsnokság állományabeli g. tiszthelyettes, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviseletet tanúsított, mint a szolnoki osztály gazdasági hivatalába beosztott irodai segéd munkás szolgálatát ernyedetlen szorgalommal, körültekintéssel és igen eredményesen végezte, *dicsérő okirattal látta el.*

A m. kir. budapesti I. sz. csendőr kerület parancsnoka Szabó Lőrinc gyalog tiszthelyettes, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, *Bodorits János* gyalog tiszthelyettes, mert mint beosztott a gödöllői őrsön a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot 6 éven át nagy odaadással és eredményesen teljesítette, *Dimén Sándor* gyalog törzserőrmestert, mert mint őrsparancsnok helyettes a kerepesi őrsön a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot 6 éven át nagy odaadással és eredményesen teljesítette, *Biró Jónás* gyalog törzserőrmestert, mert mint beosztott a kistarasai őrsön a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot 6 éven át nagy odaadással és eredményesen teljesítette, *Bors Márton* gyalog tiszthelyettes, mert mint szakaszparancsnok a Kunszentmártonban 1926. évi február hó 4-én elkövetett rablással párosult kettős gyilkosság tettesét nagy szaktudással és fáradhatatlan buzgalommal kiderítette és azt az igazságszolgáltatás kezébe juttatta, *Vakulya Károly, Mészáros Kálmán* lovas, *Szentmiklósi János* gyalog tiszthelyettes, *Balázs György* és *Sebestyén Miklós* gyalog törzserőrmestert, mert szakaszparancsnokukat a Kunszentmártonban 1926. évi február hó 4-én elkövetett rablással párosult kettős gyilkosság tettesének kiderítésében és elfogásában nagy szaktudással és odaadó buzgalommal támogatták, *dicsérő okirattal látta el, míg Dulai Lajos, Illyés János, Szűrös József, Kuti József, Sallós Ferenc* és *Pálkás János* gyalog csendőröket, mert a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot Illyés és Pálkás csendőrök 2 éven át, a többiek 3 éven át odaadással és eredményesen teljesítették, *Perlaki János* gyalog törzserőrmestert, mert 14 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen eredményes tevékenységet fejtett ki, *Folytos Sándor* gyalog törzserőrmestert, mert az isaszegi őrsre vezényelve a Kormányzó Ur Ó Főméltósága

Személyének biztonsága körüli szolgálatot 3 éven át odaadással és eredményesen teljesítette, *Butyurka Sándor* gyalog tiszthelyettes, *Kiss István III., Bozsonyik András* gyalog törzserőrmestert és vitéz *Várhelyi István* gyalog őrmestert, mert 1926. évben mint Gödöllőre vezényelték a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot odaadással és eredményesen teljesítették, *Lamiczki István* gyalog őrmestert, mert 1926. évben Gödöllőre vezényelve a Kormányzó Ur Ó Főméltósága Személyének biztonsága körüli különleges szolgálatot odaadással és eredményesen teljesítette, *nyilvánosan megdicsérte.*

Elöléptek: *Alhadnaggyá:* az I. számú csendőr kerületben: *Novák István, Forró Sándor, Oláh Ferenc, Illyés Mihály, Hány János, Bokor Jakab, Szentkereszt György, Bartók Ferenc, Vajda Gyula, Szabó Sándor III., Balázs Pál, Mezei Péter;* a II. számú csendőr kerületben: *Jakabos István, Szabó Gábor I., Pál István;* a III. számú csendőr kerületben: *Varga István I., Sámson László, Cs. Tóth Sándor, Huber János, Kumá József, Barasics Kálmán;* az V. számú csendőr kerületben: *Sipos Antal, Rácz Miklós, Rössler Ede, Steiner Ottó Hugó, Albert János;* a VI. számú csendőr kerületben: *Berkes József, Czifra János, Éliás Ferenc, Bujdosó Imre, Magyar László és Zeke Lajos* tiszthelyettesek. **Törzserőrmesterré:** az I. számú csendőr kerületben: *Kerekes János, Molnár Károly, Batori Lajos;* a II. számú csendőr kerületben: *Kovács István V.;* a VI. számú csendőr kerületben: *Móré István, Fülöp József és Orbán József* őrmesterek. **Őrmesterré:** az I. számú csendőr kerületben: *Menyhárt István, Boda István, Ács Ferenc, Vidi István, Baráth László, F. Szücs István, Zombor Imre, Bolla István, Plágh Károly, Liktör János, Hruska Mihály, Illyés János, Rácz Zsigmond, Kácsuj József;* a II. számú csendőr kerületben: *Tóth Ferenc V., Jakab József, Tözsér András, Zichó Hermann, Diós József, Juhász Gábor, Szabó Károly, Balogh László, Flórián Sándor, Juhász Lajos, Gere Sándor, Bugyik András;* a III. számú csendőr kerületben: *Vajda János;* az V. számú csendőr kerületben: *Kerekes János III., Turi János;* a VI. számú csendőr kerületben: *Pálóczi Imre, Szarka Lajos, Orosz Sándor, Köröskányi Bálint, Gyerák János, Tóth Lajos, Budai András, Borbély József, Czene György, Lenárth Albert, Tulipán István, Takács István, Bártfai Pál, Bogár András, Biró Mihály, Szücs István, Szabó Miklós, Eberhardt János, Kövesdi András, Pócsi Lajos, Márton Sándor, Ferenczi József, Kesztenyik Miklós, Kubay Barnabás, Balogh István I., Tiba János.*

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor** hirdetőirodája
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol
The Champion kerékpárokat
3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 6-80 pengőtől, belsők 2-10 pengőtől, *Motobécane* francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk.
LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és gumminagykereskedők
Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **Ó**-utca
Postások és rendőrség szállítója.

Órák **GÁBOR LAJOS** **Ékszeresek**
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 30.
Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3-5 havi részletre vásárolhat. ✨ Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

Fegyvereket, töltényeket szállít
jutányosan: **KNÉBL FERENC** puskaműves
Budapest, Baross-utca 17/c.
Árnyék 40 fillér ellenében.

Kerékpárok
Kerékpárgummi Világhírű „Styria“
gépek.

Alkatrészek. Mindent legjobb minőségben olcsón, részletfizetésre is szállítunk.

Deményi és Fia
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz.
Alapítva 1894. évben. Kérjen árjegyzéket.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
úriszoba és konyha-
bútort a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. felemelet.

Keresztes István, Balázs György, Nagy Gáspár, Orosz János I., Varga Imre, Nagy Lajos, Papp Ferenc I., Szabó Gy. Ferenc, Mészáros Mihály, Visnyovszki József, Bátori Lajos, Farkas Károly, Dobos György, Antal Sándor, Pásztor József, Bihari György, Könye József, Kókr István, Szalai Imre, Adám József, Vámos Balint, Kürti Gergely, Tóth Lajos, Tiba István, Tóth Ferenc, Jakab Károly, Busi János, Kemecsei Imre, Jenai József, Barna Sándor, Kürti József, Egyed Imre, Fekete Károly, Bodnár József, Hegedüs Sándor, Enyedi László, Bakk József, Nagy Gusztáv, Varga Ferenc, Simon István, Kiss Károly, Kapi Béla, Talabos József, Becsei Jenő, Boó Dániel, Fekete Lajos, Kiss Sándor, Tolnai János, Balogh Sándor, Kuchta Gottfried, Molnár Zsigmond, Szabó Károly III. és Szántó Bertalan csendőrök.

Házasságot kötöttek: Vitéz Balássy László a m. kir. belügyminisztérium VI—b. osztályába beosztott gazdasági főhadnagy Kubiss Alexandra úrnővel Budapesten. *Az I. számú csendőr kerületben:* Kányádi András törzsőrmester Prekácsa Máriával Vöröshegyben, Farkas Ferenc őrmester Schöffer Borbálával Bián, Bartalos József tiszthelyettes Takács Teréziával Pusztavacsán, Fodor Ferenc I. törzsőrmester Boros Eszterrel Ráckevén, Csiby József tiszthelyettes Ferencz Erzsébettel Szarvason, Király István törzsőrmester Gudra Rozáliával Tiszavárkonyban; *a II. számú csendőr kerületben:* Kővári Sándor tiszthelyettes Bosnyák Margittal Budapesten, Bakor Domokos tiszthelyettes Hercegh Margittal Tatán, Máté Ferenc tiszthelyettes Csengeri Irén Stefániával Pilismaróton, Kurucz György törzsőrmester Lődi Zsófiával Tárkányban, Tóth Kálmán I. őrmester Kovács Erzsébettel Somlóvásárhelyen; *a III. számú csendőr kerületben:* Kéninger Ferenc őrmester Hanzsér Rozáliával Alsóságban, Csete Lajos őrmester Szabó Judittal Bükön; *a VI. számú csendőr kerületben:* Molnár Károly őrmester Dancs Erzsébettel Tiszaszentmártonban, Balint András tiszthelyettes Domán Piroskával Egyéken, András István tiszthelyettes Gencsi Amáliával Tiszalökön, Derda István törzsőrmester Babicz Juliannával Nyiregyháza és Kiss István I. törzsőrmester Juhász Irmával Győrteleken.

Elhaltak. Tróbert János tiszthelyettes, zalaegerszegi őrsparancsnokhelyettes, életének 38. évében 3 évi csapat és 13 évi 7 hónapi csendőrségi szolgálat után július hó 25-én rövid szenvedés után meghalt. 24-én 16 órakor Zalaegerszegen, az ottani osztály tisztikara és legénysége részvéte mellett helyezték örök nyugalomra. Vele testületünknek egyik szorgalmas, tevékeny, bajtársai körében szeretett tagja dőlt ki sorainkból. Özvegye gyászolja. — Zimán László II. számú csendőr kerületbeli őrmester Győrött elhunyt.

Kérelmek. Lovászi tiszthelyettes, aki 1924-ben a belügyminisztériumban mint segédmunkás volt beosztva, kéri Döményi Mihály törzsőrmester (Rózsaszentmárton), hogy címét vele közölje; Gál Antal ditrói (Csik vármegye) születésű ny. őrmestert keresi sógora Soós József s kéri azokat, akik nevezett ny. őrmester címét tudják, közöljék azt vele a rózsaszentmártoni őrs útján.

Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: Gál Pál kisvaszari őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a kaposvári osztály területére; Császár István somogyszobi őrsbeli (csurgói osztály) csendőr a fehérvári vagy miskolci kerület területére. Kérik kölesönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket velük közöljék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

A tavaszi idény T. 1. Természetes, hogy a vámőrség köteles megszerkeszteni. 2. Szeptember 1-én kezdődik egy pénzügyi tanfolyam. A kérvényeket már most be kell adni. Szolgálati úton, a területileg illetékes pénzügyigazgatóság-hoz. Azután legalább 2 évig nem lesz felvétel s tanfolyamokat a pénzügyőrség csupán az altiszti kar utánképzése céljából fog létesíteni. Megjegyezzük, hogy a bejutás igen nehéz; a legutóbbi felvételeknél például 100 felvett közül

ASSZONYOM!

Kísérelje meg és mosson

Persil

önműködő mosószerrel.

Szappan, kefe és dörzsölés nélkül,
tüzelő és munka megtakarításával
havonta tetemes összeget
takarít meg.

92-nek érettségije volt. Elvileg ugyan 4 középiskolai osztály is elegendő a felvételhez, de az érettségizettek tömeges jelentkezése mellett a 4 középiskolai osztályt végzettekre alig kerül a sor. 3. A 7 törzs vezérei (Álmos, Előd, Ond, Tas, Kund, Huba, Töhötöm) az Etelközben rájöttek az egység fontosságára s ezért elhatározták, hogy fejedelmet választanak. Az ősz Álmosra esett választásuk, aki azonban öregsége miatt maga helyett fiát, Árpádot ajánlotta fejedelemnek. A vezérek Árpádot pajzsukra emelve fejedelemmé kiáltották ki és megkötötték a vérszerződést. A vérszerződés abból állott, hogy a vezérek eret vágtak a karjukon s véruket egy közös edénybe csurgatták, mondván: „Igy ontassék ki vére annak, aki esküjét fejedelme és hazája iránt megszegi“. A vérszerződésben megfogadták, hogy amíg Árpád nemzetsége él, addig fejedelmet csak abból választanak és amit közösen szereznek, abból mindannyian igazságos részt fognak kapni. Így a vérszerződésben egységessé kovácsolódott magyar nemzetet Árpád fejedelem vezette be a vereckei szoroson ezer éves hazánkba, honfoglalásra.

B. I. thts. A velünk közölt tényálláson nem igen tudunk eligazodni. A közadakozásból vásárolt harang az egyházközség tulajdona. Nem tudjuk tehát, mi alapon vitatja a haranggal való rendelkezés jogát akár a bíró, akár az esküdt. Az ügy egészen jelentéktelennek látszik s valami hiúsági kérdésről lehet szó, mert hiszen sem az egyik, sem a másik felet nem vezérelte bűnös szándék, mert a harangot rendeltetése alól elvonni egyikük sem akarta.

Visszaszerezjük a hazát. A Szt. 132. pontja értelmében házőrző vagy szolgálati ebet a laktanyában szabad tartani. Az ön fiatal német juhászkutyája ugyan sem házőrző, sem egyelőre szolgálati ebnek nem mondható, de mert az a célja vele, hogy a gödöllői kutyaidomító tanfolyamra bejusson s ott szolgálati ebnek kiképezze, szerintünk nincs akadály, hogy a laktanyában tartsa és nevelje.

1919 július 23. 1. Illetményeknek valorizáltan való kifizetésére jogszabály nincs, esetenként a bíróságok döntenek ilyen ügyekben. Csak peres úton próbálkozhatna, de kevés kilátással. **2.** Hogy az elmaradt illetmények fejében az özvegy

mekkora összegre tarthat igényt, azt az elhunyt férj szolgálati adatainak ismerete nélkül megállapítani nem lehet. **3.** Hogy a bíróság a valorizált értékben való fizetést megítéli-e, azt nem lehet előre megmondani. Az özvegynek különben az 1912: LXV. t.-c. 55. §. 4. bekezdése alapján kedvezményes nyugdíjat lehet kérnie, mert a férj szolgálatban, illetve szolgálatteljesítése miatt orvítamásnak esett áldozatul. Az özvegy ezen az alapon esetleg volt férje összes illetményeit is megkaphatja nyugdíjképen. Ezt a nyugdíjat f. évi október hó 30-ig bezárólag egy összegben is megválthatja.

Pécel. 1. Az mindegy, hogy valaki egy vagy két évig volt-e próbaesendőr, mert őrmesterré a csendőri rendfokozatban eltöltött három év után lehet kinevezni. Aki tehát egy évig volt próbaesendőr, az négy csendőrségi szolgálati év után lehet őrmester, aki pedig két próbaévet szolgált, az öt év után. **2.** Őrsállomáshely alatt az illető község egész közigazgatási területét értjük.

Hortobágy. Katonaszármától történt leszerelése és a csendőrséghez történt belépése között 30 napnál hosszabb idő telt el, katonai szolgálati idejét tehát a nyugdíjába beszámítani nem lehet. Nyugdíjaztatása alkalmával azonban kegyelmi úton kérheti a beszámítást, hivatkozva azokra a rendkívüli és a korábbi belépését akadályozó körülményekre, amelyekről levelében ír. Mi azt hisszük, hogy ennek a kérelmének helyt is fognak adni.

Völegény. Eljegyzésre nem kell engedélyt kérnie, de ha a nősülési kérvény beadhatásával még sokat kell várnia, akkor jobb az eljegyzéssel nem sietni. Ámbár az adott szó akár eljegyzéssel, akár a nélkül erkölcsileg minden becsületes embert kötelez.

Itt az idő. Ha egyébként a feltételeknek megfelel, akkor a levelében említett büntetései nem akadályozzák az őrmesteri előléptetést. Hogy azután egyébként érdemes és alkalmas-e az előléptetésre, azt mi nem mondhatjuk meg, mert ez nem ránk tartozik. „A szolgálat érdekében“ nem lehet bántalmazni. Minden bántalmazás nagyon is a szolgálat érdeke ellen van.

Ruha teszi az embert.

Ez a közmondás másképp azt jelenti, hogy az emberek a külsőre igen sokat adnak. Áll ez különösen az írásbeli dolgoknál, amikor csak egy levél vagy akta van az illető kezében. Ilyenkor minden vélemény az után igazodik, hogy milyen az illető írása. A technika mai állása mellett az **AEG MIGNON** segítségével bárki azonnal tud egyenletesen, szépen írni, olyan szépen, hogy a világ legszebb írója sem versenyezhet az ezen gépen írt levelek szépségével.

A csendőrségnél közel 1000 db, a lakosság többi rétegeinél, 3000 db van a legnagyobb megelégedésre használatban.

Ára . . . . . 176 P + 2% forgalmi adó,

mely összeg csekély havi részletben törleszthető. Rendelje meg még ma 30 napi próbára teljesen díjmentesen, minden kötelezettség nélkül.

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

IRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.

P. P. S. K. K. 28. 1. A saját írógépét engedélye nélkül senki sem használhatja. Ha távolléte alatt felnyitják, az jogtalan eljárás és bátran megteheti a feljelentést e miatt. Arra sem kényszerítheti senki, hogy a gépet másnak használatra átengedje avagy azzal más helyett is munkát végezzen, mert akár kézírással, akár géppel dolgozik, csakis a maga munkáját köteles elvégezni. Ha az írógép előnyeit élvezni akarja valaki, vegyen magának vagy kérje el a bajtársától s ha elrontja a gépet, legelemibb kötelessége, hogy ki is javíttassa. 2. A közeljövőben rendezik az átalányok kérdését, addig ez a kérdés is a rendezetlenek közé tartozik. Mindenesetre indokolatlan a lószerszám tisztítási költségeit teljesen a közgazdálkodásra hárítani. A lovas alakulatoknál mindig voltak ilyen apróbb kiadások, amelyeket legalább is részben a lovasok maguk viseltek, még ha átalány volt is ily célokra rendszeresítve. Az őrsparancsnoknak egy kis ügyességgel módjában áll az ilyen apróságokat beszerezni anélkül, hogy a költségeket a közgazdálkodásra hárítaná. 3. Az utasítás csupán annyit mond, hogy a közgazdálkodás vezetőjét lehetőleg huzamosabb ideig kell meghagyni eme alkalmaztatásában. Nézetünk szerint ez a huzamosabb idő legalább egy év. Különös, hogy az Ön működésével bajtársai és őrsparancsnoka nincsenek megelégedve, mégis ragaszkodnak hozzá, hogy a gazdálkodást tovább vezesse. Felváltására irányuló kérelmét adja elő örskihallgatáson s kérje, hogy ügye az ebben a tekintetben döntésre hivatott osztályparancsnoksághoz felterjesztessék. 4. Soha sem jó az, ha valaki a menyasszonyával valamiféle anyagi közösségre lép, eltekintve attól, hogy Önnek, mint a közgazdálkodás tagjának, nem is szabad külön hízót tartania, mert ez már külön gazdálkodás. Egyébként is az ilyen közös vállalkozástól tartsa távol magát, mert anyagi differenciák szoktak a leghamarabb kellemetlenségekre vezetni.

Hajduság. Kötelezője 1929 május 31-én jár le, mert katonai szolgálati idejéből legfeljebb 3 évet lehet beszámítani.

V. A. 1. törzsörsmester, Nyiregyháza. A helyes elnevezés: M. kir. budapesti II. csendőr osztályparancsnokság. (Lásd: Szut. 50. pontját.)

Érdeklődő XXX. Nem írta meg, hogy betegsége alatt kórházban, szabadságon volt-e csupán, vagy pedig megbetegedésekor leszerelt-e a testületből. Természetes, hogy ha csak a betegsége miatt nem teljesített tényleges szolgálatot, viszont azonban nem szerelt le, akkor a betegsége ideje nem megszakítás.

Internátus. Útmesteri próbaszolgálat céljaira illeték élvezete mellett hat hónapon túl még 3 hónapi szabadságot lehet kérni, természetesen kellő indokolással, a belügyminiszter úrtól (VI. c. oszt.).

Otthon. Visszahonosítási kérvényt kell beadnia a belügyminiszter úrhoz. A kérvényhez csatolni kell: születési anyakönyvi kivonatát, atyja születési anyakönyvi kivonatát, lakbizonyítványt; ha nős, még ezeken kívül: házassági anyakönyvi kivonatát és a kiskorú gyermekek születési anyakönyvi kivonatát. A csendőrség tagjainál az erkölcsi és a foglalkozást igazoló bizonyítványt az előjárók láttamozása és véleményezése pótolja.

Gyöngyvirág. Csendőr legénységi állományú egyének sem hat havi egészségügyi szabadság alkalmával, sem egyéb alkalommal polgári ruhát nem viselhetnek, csak a nyugállományban, amikor viszont egyenruhát nem hordhatnak.

Kimaradás. Az őrsparancsnoknak nem csak joga, de kötelessége is a korlátlan kimaradási kedvezmény elvonása iránt felterjesztést tenni, ha valamelyik alárendeltje ezzel a jogával visszaél. 2. A fegyelmi fenytéseket 5 év elmúltával törlik, a hadbíróóságok által kiszabott büntetéseket azonban egyáltalában nem törlik.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: T. 205—67, 205—68, 205—69.)

Felelős vezető: Tiringner Károly műszaki igazgató.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, belésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfifehérműveket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő- göny és függönykerméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókerméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 szeptember hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrásy-út 83 - 85 sz.

Telefon 980 - 22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klauzál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁRJAINK

MEGÉRKEZTEK!

Kinevezett csendőröknek kedvező feltételekkel. Nagy javító műhely. Gyermekekocsí raktár. Alkatrészek nagyban árban. Árjegyzék 600 képpel ingyen.

Láng Imre motor, kerékpár, varrógép és Budapest, VI., Teréz-körút 3 (sarok műszaki cikkek gyári lerakata üzlet)

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

5 évi írásbeli jótállással

POLGÁR KÁLMÁN FIA műórák és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég